

MAGYAR LAP

4 lei

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. PTT

ROMANIA

Ngs. Ramas...
HUNGARIA Disztér 1-2. BU.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 105 (1547) szám * Vasárnap, 1937 június 13

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Szovjet-Oroszországban nő a zűrzavar

Kivégezték a „vörös Napoleon“-t és vele együtt még hat tábornokot. — A szovjet-rádió kutyaúknak szidja a pár nap előtt még dicsőített hadvezéreket

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség sajtóirodája közli Moszkvából, hogy a külföldi megfigyelők teljesen tájékozatlanul állnak a szovjetállamban megindult tisztogatási folyamattal szemben. Tavaly augusztusban kezdődött ez a folyamat a Zinovjev, Kamenov és társai elleni bünperekkel, s tetőfokra látszott érni akkor, mikor egyes katonai főnököket helyeztek el és ipari üzemvezetőket hőrtönöztek be üzemrontás, trotszkistaság és kémkedés vádjai miatt. Most a katonaság vezetői elleni tömeges eljárással még ez a tetőfokra jutás is tovább fokozódott. Időelőtti volna, — mondja a Reuter, — hogy a jelen pillanatban magyarázatokat keressünk. Pár nap múlva érdekes leleplezések várhatók. Mégis tendenciózusnak hihető az a híresztelés, hogy katonai lázadás kitörésére lehetne számítani.

Az angol lapok a szovjetországi híreket kirívó érdekességű címekkel közlik. Állítják, hogy

nemcsak a trotszkisták elleni eljárásról van szó, mint ahogyan Moszkvában állítják, de óriási politikai válság van kitörőben. A „Morning Post“ szerint Vorosilov hadügyi népbiztos a saját katonai diktatúráját akarja Szovjet-Oroszországba behozni.

A „Daily Herald“ munkáspárti lap megállapítja, hogy a Szovjetszövetségből eredő hírek nagyon ellentmondók, s egyiknek se le-

het hitelt adni. Bizonyos csak az, hogy a Lenin idejébeli kommunista vezérekből már senki sincs a párt vezetőségében; vagy lelőtték őket, vagy hőrtönben vannak, vagy száműzetésben.

Blücherf tábornagról az a hír keringett, hogy megszökött az elfogatás elől. Másik hír szerint elfogták. Legújabb hír szerint ő is egyik bíró volt a Tuchacsevszky elleni büntető tárgyaláskor. További hír az, hogy a távolkeleti kommunista végrehajtó bizottság tagjává nevezték ki. Lehetséges, hogy a Tuchacsevszky halálra ítéletében való segédkezéssel mentette meg magát.

HALÁLOS ÍTÉLETET MONDOTTAK KI AZ ELFOGOTT HADVEZÉREKRE.

Londonból jelentik: Az éjszaka érkezett moszkvai Reuter-jelentés szerint a vörös hadsereg vezetői ellen in... per valamennyi vádlottját halálra ítélték. Halálraítéltek között van Tuchacsevszky tábornagy is. Az ítélet golyóaltali halálra szól. A főtárgyalás mindvégig zárt volt. A bírák között ott volt Saposnikov tábornok, vezérkari főnök, valamint Blücher és Pudzieni tábornagy is. Ennek az intézkedésnek az volt a célja, hogy a magasrangú tisztek a nevükkel fedezzék azt a súlyos ítéletet, mely előrelátható volt.

Tuchacsevszky a cári időkben testőrtiszt volt, a forradalomkor a vörösekhez állott. A vörös hadseregben tüneményesen haladt előre, sikereiért „vörös Napoleon“-nak is hívták.

Agyonlőtték Tuchacsevszkijt és hat tábornoktársát. — Mi okozta a tábornagy vesztét?

Moszkvából jelentik: Tuchacsevszky tábornagyot és hat tábornoktársát, névszerint Jakir, Uborevics, Korka, Feldmann, Primakov és Putna tábornokot szombaton hajnalban agyonlőtték. Előzőleg a vádlottakat megfosztották rangjuktól és kitaszították a hadseregből.

Londonból jelentik: A Daily Mail jelentése szerint Tuchacsevszky vesztét egyik munkatársnője okozta, aki vele együtt a külföldi kémiroda számlájára dolgozott. Ez a nő, akit a GPU már régóta figyelt, kihallgatása során részletes vallomást tett és fölfedte a mozgalom tervét. Ennek a célja az volt, hogy Stalint megbuktassák és a vörös hadsereg vezetését a kezükbe vegyék. Tuchacsevszky és Putna felesége is Tuchacsevszkyék ellen vallott.

TÖMEGMESZÁRLÁSI — MONDJÁK A FRANCIAK.

Párizsból jelentik: A moszkvai halálos ítélet és kivégzés nagy feltűnést keltett Párizsban. A lapok nagyrésze azt a megállapítást teszi, hogy Oroszországban tömegmészárlás folyik. A Figaro szerint Stalin ki akarja irtani Lenin régi fegyvertársainak egész táborát. A radikális République szerint ezek a halálos

ítéletek is azt bizonyítják, hogy Franciaország nem lehet teljes bizalommal Moszkva iránt.

LONDONBAN IS NAGY A FELHABORODÁS

Londonból jelentik: A Times rigai jelentése szerint Vorosilov, Jagov és Orlov tábornokok azért nem szerepeltek az ítélező hadbírók sorában, mert nem helyeslik a volt bajtársak elleni hajsztát.

Londonban egyébként a halálos ítéletek és a kivégzések nagy felháborodást keltettek. Megállapítják, hogy még a politikai kivégzésekhez hozzászórt Moszkvában is megrázó hatást keltettek a kivégzéseket. Stalin most olyan embereket tett el láb alól, akiket néhány nap előtt még a kommunizmus főpilléreiént és legnagyobb hadvezéreként dicsőítettek. Az ítéletek kihirdetése után ugyanezekről a szovjet-nagyságokról a hivatalos szovjet rádióállomások a következőket jelentették:

„A nép ez elvetemült ellenségeinek meg kell döglöniük, mint a kutyaúknak. Csak azt sajnáljuk, hogy törvényeink értelmében csupán agyonlövés a soruk. Ezek nem érdemlik meg a golyót sem. Aljas, legutolsó gonosztevők módjára fel kellene őket akasztani.“

Belpolitikai várakozások

A belpolitikai helyzetre nézve eléggé jellemző adatokat sorolt össze a nemzeti parasztpárt fővárosi lapja, a Dreptatea. Eszerint most a pártok közötti küzdelem legösszegezőbb kérdése az, hogy melyik következik az uralomra. Az uralmaváltozást t. i. időszertűvé teszi leginkább az a körülmény, hogy ebben az évben lejár a parlament négyéves időszaka, s új országgyűlési választásokra kell fölkészülni. Már most az is előzetes eldönteni való, hogy milyen kormány vezesse le az új választásokat. Nagyon helyzethatározó körülmény ez, mert az eddigi tapasztalatok szerint nyilvánvaló, hogy amelyik politikai csoport kormányra jut, annak mindig sikerül is a maga parlamenti többségét megválasztatnia. Nem a parlamenti többségből kerül ki a kormány, hanem a kormány szüli meg a parlamenti többséget.

Ez persze ellene mond a parlamentáris eszményi elveinek, de nincs ellentétben a közönség gyakorlati felfogásával. Minden választási erőltetést számításon kívül hagyhatunk, mert a kormányra jutó politikai csoport választási sikerét a nagyobb tömegek önkéntes odacsoportosulása is biztosítja. A tömeg ugyanis hatalompárti; mindig odalendül, ahol több erőt érez. Érezhető a mostani belpolitikai küzdelmekben is, hogy leginkább a hatalomra jutás kilátásának és bizonyosságának a hirtetése az, amivel a pártok hatni akarnak a közönségre. Nem a pártprogramok vonzásával, hiszen nincs pártprogram, mely egyformán valami nagyon jót ne ígérne. Ezek a pártprogramok tehát egyvonalban futnak egymás mellett, vagy egyenlő ellensúlyokat és többígéreket tudnak tenni egymás ellen. A tömegeket nem ez ragadja meg, hanem annak a föltételezése, hogy melyik ígérőnek van több esélye a hatalomhoz jutásra. Ha tehát most az egyik ígérő már a választások vezetésére megkapja a hatalmat, akkor a tömegnek már nem kell találgatások és sejtések után indulnia, hanem indul a bizonyosság után. Minden pártprogramnál vonzóbban beszél a hatalomba jutás ténye. A tömeg ahhoz fordul, aki bizonyosságban van, aki adhat, aki már úrrá lett fölötté és akinek az úrrá tételért nem kell még külön küzdeni. A tömeg ma fáradt, s nem szereti a hiábavaló és kilátástalan küzdelmeket. Tehát emiatt is hatalompárti.

A román belpolitikai pártokra nézve így lett a legösszegezőbb kérdés az, hogy melyik következik a hatalomra. A Dreptatea a nemzeti parasztpárt uralomra jutásával biztatja közönségét, s három tényezőben látja ennek a bizonyosságát: a közigazgatási választások eredményében, a pártprogramban és a külpolitikában. Még egy negyedik tényezőt felsorolhatott volna, ami talán a legfontosabb: a király akaratát és hajlandóságát az egyes politikai csoportokhoz. A legutóbbi évek gyakorlati tapasztalatai világosan mutatják azt a fejlődést, hogy a pártok helyett a királyi hatalom vált mindinkább az ország döntő politikai erejévé. A nemzeti parasztpárt eddigi sikertelenségeinek és hatalomból való kiesésének egyik legfőbb oka az volt, hogy ezt a fejlődést meg nem látta, hanem a maga tömegerejét akarta inkább helyzethatározónak látni.

Ami a Dreptatea által felhozott többi tényezőt illeti, azok közül a közigazgatási választások eredményei tényleg figyelmet érdemelnek. A lap felsorolja, hogy e választásokon a mai kormánypárt 220 ezer szavazatot szerzett,

Eredeti közlemény.

T. Császár E. gyógyszerész urnak

București.

Köszönettel megkaptam a kért Gastro D. gyógyszerüket és már örömmel értesíthetem, hogy az első üveg elhasználása után sokkal jobban érzem magam. Eddigi évek sora óta kínzó bél-fúvódásaim és rettenetes gyomorégéseim megszűntek teljesen kimaradtak. Csupán hányingerokról panaszkodhatok még. Nagyon kérem Önt, hogy kitűnő Gastro D. gyógyszeréből még egy üveggel azonnal küldeni sziveskedjenek. Minden gyomor és bélbajban szenvedőnek, üdvös tapasztalatom után, szívvel ajánlom.

1937. május 8.

Kiváló tisztelettel:
Enyedi György, Iacodul
up. Chendul-Mare (Jud. Odorheiu)

Ezek tiszta tények, mikről gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegnek rövid kúra után személyesen is meggyőződhetek.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, palamint megrendelhető 135 lei előzetes beküldése ellenében a készítőnél Császár E. gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

a nemzeti parasztpárt 212 ezret, Goga-Cuza pártja 140 ezret és Vaida pártja 65 ezret. A lap maga adja össze, hogy a két utóbbi jobboldali csoport együttvéve szintén túlvizsi szavazatai számát a 200 ezren. Tehát mit mutatnak a választási számok? Azt, hogy három hatalmi versenyző van, s azok között a tömeg egyforma arányban oszlik meg; a tömeg tanácstalan. Mikor már a hatalomból távozni akaró liberálisok mellett is elsősorban nyilatkozik meg, akkor világosan jelzi, hogy oda hajlandó állani, amelyik politikai csoport a hatalomban van. Míg a távozóknál is, a jönni akaróknál is csak kétes ez a hatalom, addig még mindig azok mellett áll legnagyobb számban, akik legalább ezt a kétes hatalmat kézben tartják. De egyébként egyik mellé se tud döntő többséggel odacsoportosulni.

Amit a Dreptatea a pártprogramról mond, annak az értékéről már fentebb szólottunk. Sokkal fontosabb azonban a külpolitikára való utalása, mint amely döntő befolyással lehet a kormányutódlás kérdésére. Azt hisszük, hogy csakugyan a külpolitikára való figyelem igen erős befolyással fog lenni a belső helyzet alakulásra, s különösen az egyes politikai csoportok

tok kormányképességére. A nemzeti parasztpárt azonban tulságosan lekötötte magát a Titulescu-féle külpolitikai irányhoz, holott ennek az oroszbarát elágazása nem igen mutatkozik az európai fejlődés szempontjából idősebbnek. Oroszország egész mai állapota valami óriási felfordulás felé halad; az ottani uralmi rendszer a félelemre és félelemkeltésre lévén fölépítve, most önmagát is fölemészttel fenyegeti. Ilyen erkölcsi alapokra nem lehet egy más országnak külpolitikáját építenie, s innen van az, hogy most Franciaországban is aggodalommal figyelik Szovjet-Oroszország legújabb belpolitikai és hadseregbeli vonaglásait.

Románia franciabarát politikáját a mai kormányzat teljes épségben fenntartotta, de az oroszhoz való hozzáhajlás nélkül és a németektől való elfordulás nélkül. Titulescunak a külügyek vezetéséből való menesztése azt az érdekes külpolitikai magatartást hozta, amit bizony az újabb világhelyzeti fejlődés jobban igazolt, mint a korábbi kacérkodást a szovjettel. A további fejlődés méginkább a közép-európai kiegyenlítődések keresése irányába mutat, s így inkább a mai kormányzat, vagy a jobboldali pártok külpolitikai felfogásának kedvez, semmint a nemzeti parasztpártnak. Nem járhatunk messze a valószínűségtől, mikor azt állítjuk, hogy minden előrejósolt kormányváltás ellenére a mai román kormány azért marad helyén, mert a külpolitikai fejlődés tekintetében ez fejezi ki legjobban a várakozást. Akár a nemzeti parasztpártiak, akár a jobboldaliak kapnának kormány megbízatást, ez időelőtti színezést adna az ország külpolitikájának.

A hatalomért versenyző politikai csoportok tehát egyelőre maradnak a mai eldöntetlen helyzetben, illetve a mai kormány tovább is az ügyek élén. És a további fejlődés is inkább mutat az összes politikai csoportok nemzeti összegeződése (koncentrációja) felé, mint olyan irányban, hogy pártkormányok következzenek. Ha új középeurópai megegyezések korszaka következnek, mint ahogy annak a jelei elvitathatatlanok — akkor abban erős és az egész ország számára jó kormányra kell Romániát képviselni. Ebben a nagy érdeklődésben van meg a koncepció szükségese. És a nemzeti parasztpártban van tekintélyes jobboldal, mely ilyen összegező kormányzatban való részvételre hajlamosabb, mint az örökös és

meddő ellenzékiisgre. Tehát a román pártok közötti nagy megértés és egybefogás valószínűsége nincs kizárva. Eppen azért nincs kizárva, mert a tömegek is most nagyon egyformán oszlanak meg egymással szemben, tehát — egyformán várnak és számítanak a hatalomba jutásra.

A népkisebbségi magyarságnak ilyen körülmények közt óhajtania kell, hogy a román pártviszonyok és párterők maguktól tisztázódjanak és maguktól kapják meg a fejlődés legtermészetesebb útjait. A román pártok közötti ténferegésünk így nekünk is, de nekik is csak zavart jelent és csak néhány kevésbé őszinte kortes-szólamot hozhat, hogy tömegeinket egymás elleni csoportosulásokba osszuk. Ehelyett inkább az a teendője a népkisebbségi magyarságnak, hogy magában eloszlasson minden frakcióvágyat; együtt és egymásért dolgozó népi egységgé tegye minden társadalmi rétegét. Akkor ez a népi egység egészséges, okos és gyakorlatilag hatásos életirányokat tud magában kialakítani. Erre az öntudatosságra azért is szükség van, hogy helyesen felelni tudjunk, ha a középeurópai egyezségek során a népkisebbségeknek, s így nekünk is nyilatkoznunk kell kívánalmaink felől. Ha egységesen nem nyilatkozunk, nem fognak számbavenni bennünket.

Olaszország olasz, vagy osztrák embert akar a genfi Népszövetség főtitkári székébe ültetni

Párizs. A Petit Journal genfi értesülése szerint az olasz kormány állítólag azzal a feltétellel hajlandó visszatérni Genf-be, hogy résztálják meg a Népszövetség titkári karát. Róma elsősorban a francia tisztviselők befolyását akarja csökkenteni. Bizonyos értesülések szerint Rómában azt kívánják, hogy Avenol főtitkári helyébe is olasz, vagy osztrák férfit illeszenek.

Egy ködös paradicsomban

Írta: Aubermaun Péter

(Harmadik és befejező közlemény)

Walter Scott háza néhány órányira Edinburghtól az irtó izlése szerint épült, vadregényes környezetben. Az udvar kökerítése Edinburgh egyik börtönéből való, a kápolna teteje, az egyik terem kandallója szintén valamilyen nevezetes helyről származik. Tudni kell, hogy Walter Scott szenvedélyes mügyűjtő. Szobáiban a műtárgyaknak egész garmadáját halmozta fel. A ritkaságok, különös emlékek közt látjuk a középkorból származó szájkosarat, amely a sokat csacsogó nőknek volt szánva. Továbbá a Loch Lomond Róza Sándorának, Rob Roy's pisztolyait és tőrét, Stuart Mária gyöngyházzal kirakott fezzületét, amelyet kivégzések kezében szorongatott. Dolgozószobája tele van könyvekkel. Körülbelül 20.000 könyv maradt tőle. Innét egy kis ajtó nyílik a hálószobájába. Késő este és kora reggel ezen ment keresztül, hogy a házbelieket ne zavarja. Rengőteget dolgozott, mégis élete végén kétezrezer font adóssága volt, mert tonkrement a kiadója. Walter Scottot érzékenyen érintette ez a csapás, ugyanis minden vagyonát műveibe fektette.

Ahol a természet és a művészet remekelt

Skócia legszebb és legnagyobb tava a Loch Lomond. Több, mint 30 km. hosszú, mélysége sok helyen eléri a 200 métert is. A tó szépségéhez hozzájárulnak az erdős partok és a nyugaton húzódó magas hegyek. Testvértava a Loch Katrine. Vagy 48 folyócska és hegyipatak frissíti fel állandóan a vizet. Általában a skót alföld mindenütt termékeny. A történelem folyamán ennek az országrésznek állandóan résen kellett állania az angolok és az északi skót hegyvidéki lakók támadásaival szemben. Az acsarkodó gyűlölet e gyűlöletében a létért való küzdelem mellett is sikerült a többiek felülmúló mértékben a kultúra hordozójává válnia. Ebből a talajból nő ki Skócia történelme, irodalma és művészete. A skót fel-

öld ezzel szemben sajátos értékeit nem a lakosok szorgalmának és értelemességének köszöni. Tájszépsége a természet ingyenes ajándéka. Zordszikláju hegyei, ködös tavai, komor fenyvesei szívderítő látványt nyújtanak, mégis mindezekből kevesebb alkotó munka sarjadt, mint a prózáiból, de termékenyebb Lowlandsband. Van azonban valami, amivel a Highlanderek szomszédjaikat árnyékba állítják és ez — a zene. Ez iránt való tehetségük vitán felül áll.

Északnyugati hegyes vidéke sokáig megőrizte ősi sajátosságait, amelyek most két ok miatt tűnőfélben vannak. Egyrészt a tömeges kivándorlások, másrészt az ittartózkodó idegenek miatt. Amerre csak jártunk, feltűnt, hogy emberekkel alig találkoztunk. A rétek, mezők, földek, a sivar elhagyatottság képét nyújtják. Mintha a falusi nép az utolsó szálát az ipari központokba tendált volna. Szinte érthetetlen, hogy a nép ennyire hátat fordított a falunak.

Művészi szempontból egy kis körismerlet tartva, megállapíthatjuk, hogy a legszebb templomok, kolostorok s apátságok az ország délirészén és Edinburgh alá tartozó körzetben épültek. A legtöbb, sajnos, áldozatul esett John Knox szótára fanatikus vallásháborúnak. A felkorbácsolt ezenevelőesség a ciklonok dühével seprét végig éppén a legremekebb alkotásokon. Ma az ország számos helyén csonka tornyok, derékbatört oszlopok, finomhajlású csúcsok, szétroncsolt kőborázaata mered szomorúan az égnek. Így többször lerombolták a Melrose Abbeyt és a Dryburgh nevű apátsági templomot is. Az utóbbi bolthajtásai alatt nyugszik egyszerű sírban Hamish marsall, aki a világháborúban jelentős szerepet játszott. Tőle jobbra Walter Scott és családjának gránit szarkofágja. A kolostor mellett három pompás cédrus, sötétek és komorak, akárcsak a ciprusok. Az apátság vörös homokkőből épült a XII-ik században. A kereszties lovagok új építészeti elemeket hoztak magukkal, amiket azután gótikus elemekkel vegyítettek.

Sokkal szerencsésebb helyzetben voltak a várak. A politikai zavarok, a folytonos belvillongások arra bírták a hűbér urakat, hogy váraikat erősen körülbástvazzák. A valamikor félelmetes,

biztos védelmet nyújtó erődítmények ma romantikus fekvésükkel hívják fel a figyelmet. Elragadó környezetbe beágyazva, ahogy a festményekeken látjuk: meredek hegyen, mely völgykatalanban, vagy zúgó hegyipatakok tövében?

Gazdasági válság, avagy skót fősvénység?...

A hatalmas, több mint egymillió Glasgowból sajnos csak kis izelítőt kaptunk. A házak falához lapulva, kapuk alá bujva, ugráló lépésekkel jutottunk valahogy előre, a hátunkat ugyanis kegyetlenül verte az eső. Még ebben a szakadó esőben is hogy tombolt a forgalom? Igen, Glasgow igazi ipari és kereskedelmi mammut-város, amely fölszippantotta környékének, sőt ország részének egész emberanyagát. A város legszebb tere talán a George Square. Itt emelkedik Walter Scottnak monumentális oszlópa. Köröskörül Livingstone, James Watt, Gladstone és néhány uralkodó szobra.

Jó lett volna ebben az élénk városban bepillantást nyerni a skót gazdasági életbe. Sajnos időszüke miatt csak egy gyűszűnyit meríthettünk az adatok tőmegéből. Ha a skótok panaszkodnak is a gazdasági válságról, az biztos, hogy jobb a soruk, mint bármely más országnak. Közvetlenül indulásunk előtt óvatosan megkérdeztem vezetőnköt, hogy tényleg olyan „takarékosak” a skótok. Nem mondhattam, hogy „fősvények”, utóvégre nem mindig tanácsos a gyermekeket a nevével nevezni. Tartottam attól, hogy majd pulykamérgesen felpattan és kikéri magának. Ehelyett azonban a legnagyobb lelki nyugalommal és minden kertelés nélkül bevallotta, hogy a skót népben valóban van bizonyos hajlandóság, amely arra bírja, hogy minden garasát a markába szorítsa és a fogához verje. Egyáltalán miért kell a skótokat fősvénységük miatt annyira kifigurázni? Vajjon ez a hiba nem egy nagyon is megbecsült éretnből, a takarékoságból forrászik? Mit mond a francia mondás? „Épagner c'est gagner”, vagyis takarékoskodni annyi, mint nyereségre szert tenni. Ki merné ezt kétségbevonni? Hát a túlzásba vitt takarékoság nem hoz hasznot? Hogyne hozna, — de másnak! A magyar közmondás ezt így fejezi ki ékesen: dísznának, fősvénynek holta után a haszna.

A spanyol kérdésben Eden angol külügyminiszter megállapodott a francia, német és olasz nagykövetekkel

Semleges megfigyelőkkel jegyveres naszádok kísérik az ellenőrző hajókat. — Franco tábornok a spanyol északi hadszíntéren

Londonból jelentik: Edennek a német, francia és olasz nagykövettel folytatott megbeszélései után beavatott helyen úgy tudják, hogy a négy nagyhatalom képviselői elvben megállapodtak a spanyol partok ellenőrzésének végrehajtására vonatkozó egyezmény szövegében és azt még pénteken este megküldték a berlini, római és párizsi kormányoknak. Egyes értesülések szerint a brit kormány hozzájárul ahhoz a javaslatához, hogy az ellenőrző hajókon semleges megfigyelők legyenek. (Francia javaslat.) Német és olasz részről ezt a megoldást ellenzik. Most abban keresik a megoldást, hogy az ellenőrző hajókat naszád kísérsje és azon legyenek semleges megfigyelők.

BOMBÁZZÁK BILBAO ERŐDEIT VÉRES HARCOK A BASZK ARCIVONALON

Salamancából jelentik: Franco tábornok péntek este megérkezett az északi hadsereg főhadiszállására és hosszabb megbeszélést folytatott Davilla tábornokkal, az északi hadsereg parancsnokával. A megbeszélésen az északi haderő vezérkari tisztjei is jelen voltak.

A nemzetiek több bombavető repülőgépreja nagyobb számú vadászipülőgép kíséretében megjelent a bilbaoi erődők felett és hevesen bombázta az erődtámaszokat. Bombázták a nemzetiek az ordunai és a barambioi szakaszon is a köztársaságiak hadállásait.

A baszk hadszíntéren a nemzetiek egyszerre három ponton indítottak támadást a baszk védők ellen, hogy kiegyenesítsék hadállásaikat. A köztársaságiak heves ellenállást fejtettek ki, de a nemzetieknek sikerült őket kiűzniük állásaikból. A köztársaságiak később ellentámadást indítottak. Élénk lüzérségi előkészület után a gyalogság indult rohamra, hogy visszafoglalja a nemzetiek által elvett hadállásokat. Véres ütközet fejlődött mellyel sikerült a vörösek visszaszorítani. A baszk csapatok vesztesége igen súlyos.

A vörös repülőgépek péntek délelőtt Saragossát akarták bombázni. A nemzetiek vadászipülőgépei azonban elűzték a vörös repülőgépeket, négyet pedig közülük lelőttek.

AZ OROSZ ÖNKÉNTESK TÖMEGESEN TÁVOZNAK VALENCIÁBÓL

Hendayeből jelentik: Valenciából jelentik azt a feltűnő hírt, hogy az elmúlt 48 óra alatt több orosz szakember és a köztársaságiak oldalán harcoló orosz vörös hadseregbeili katonák távoztak Valenciából.

A NEMZETIEK ELFOGTAK EGY ÁGYU-SZEMPÉSZŐ HAJÓT — ELFOGLALTÁK A BILBAO KÖRÜLI VASÚVET

Párizsból jelentik: A Matin jelentése szerint Bilbaotól 80 mérföldre a spanyol nemzetiek hajók feltartóztatták és egyik nemzeti kikötőbe kísérték a Faros nevű görög gőzöst. A gőzös Lenin-grádból repülőgépeket és ágyukat szállított Bilbaóba.

Salamancából jelentik: A nagy vezérkar hivatalosan jelenti, hogy a nemzetiek csapatok elfoglalták a Bilbao körüli „vasút” minden fontosabb állását.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR PART CLUJI KÖZPONTI IRODÁJÁNAK TELEFONSZÁMA: 1520. Clujon az automata-telefon bevezetése alkalmával kiadott telefonelőfizetői névjegyzékéből, nyomdai hiba következtében, kimaradt az Országos Magyar Part központi irodájának telefonszáma. A Magyar Part felhívására közöljük olvasóinkkal, hogy az Országos Magyar Part központi irodájának telefonszáma 1520.

ÉS SOHA SE FELEJTSE EL:
A bőr ápolására és szépítésére nappal az Elida Ideal Creme

A bőr tisztítására és táplálására pedig éjjel az Elida Citromos Cold Cream

Mennyire hasonlók... a növények birodalmának ezen tökéletes virága és az Ön arcbőre, oly üde és tökéletesen szép!

Minden szépségápolás alapja a jó szappan: az Elida Lilas Grand Luxe. Enyhe habja a pórusokból eltávolít minden tisztatlanságot, ami az arcbőrt veszélyeztet. A bőrt ápolja, finomnak és üdének megtartja.

ELIDA

Lilas Grand Luxe

Az ifju liberálisok lapja támadja Titulescu orosz-barát tárgyalásait

Az Universul védelembe veszi a volt külügyminisztert

Bucuresti. Saját tud. A Miscarea péntek délutáni száma élesen támadja Titulescut.

— Mialatt — írja — Varsóban és Bucarestben a román-lengyel kapcsolat megerősítéséről folynak tanácskozások, amelyek kapcsolatok nemcsak, hogy megegyeznek mindkét ország érdekeivel, hanem szerencsés elszigetelődést jelentenek a két ellentétes ideológiájú állam között, ugyanakkor más európai fővárosokban, ahol ezt a szövetséget elejétől kezdve nem nézték jó szemmel, olyan dolgok történnek, amelyek nemzetközi terveket és manővereket lepleznek le. A manőverek méltán aggasztják a román közvéleményt, azért a felelős tényezők kötelesek ez ügyben magyarázatot adni. Ugy látszik, hogy azok a diplomáciai körök, amelyeknek nem tetszik a román-lengyel szövetség, módját ejtették, hogy érdekeiket bizonyos emberek közvetítésével valósítsák meg, akiknek lényegében semmi közösségük sincs már Romániával, akik azonban úgy látszik, merészkednek a külföldön úgy mutatkozni, be-mintha hazánk nem hivatalos képviselői lennének. Ezekkel a politikai ügynökökkel és

bizonyos titkos erővel kísérelt történnik, hogy más külpolitikát kényszerítsenek ránk, olyat, amely ellentétben áll a nemzet közszellemével és amely idegen államok érdekeit szolgálja. A mi erőnkől függ, hogy engedünk-e ilyen quilibet manővernek.

Az Universul mai száma védelmébe veszi Titulescut e cikkkel szemben.

— Reméljük, — írja, — hogy ezt a cikket

nemcsak hogy nem írta Bratianu, hanem az ő tudta nélkül került bele a lapba. Hiszen más politikusokkal is megbesélt, hogy hivatalos minőség nélkül megbeszéléseket folytattak kimagasló államférfiakkal, külföldi utazásai alkalomával. Maga Bratianu is, aztán különösen Goga számos tárgyalást folytatott le Itáliában, Németországban és Lengyelországban. Csak Titulescunak ne volna szabad tájékozódni a külföldön a nemzetközi politikai helyzetéről?

Egy másik cikkében azt írja az Universul, hogy a román külpolitikában most már senki sem ismeri ki magát.

— Titulescu távozása óta folyton azt halljuk, hogy a kormány külpolitikája nem változott meg. Ha ez így van, akkor miért bosszankodnak egyesek Titulescu külföldi tevékenysége miatt? Ha senki sem akarja külpolitikai irányvonalunk megváltoztatását, akkor Titulescu tevékenysége csak hasznot hajthat az országnak:

ha pedig változás történt a külpolitikában, akkor ezt világosan meg kell mondani, hogy mindenki tudja, maga Titulescu is.

— Bratianu Dinu párizsi tartózkodása alkalmával — írja tovább az Universul — egy hírlapi beszélgetésben szükségesnek érezte leszögezni, hogy a román külpolitika nem változhatik idegen ország befolyásának eredményeként. Bizonyára azért tette ezt a nyilatkozatot, mert észrevette, hogy Párizsban sem látnak már tisztán Románia külpolitikáját illetőleg, különösen egyes lapok állásfoglalása következtében.

Teljesen ujjászülletet l á b a k 3 napon belül

Orvosi tekintélyek állapítják meg,
hogy a rendkívüli hatású
„5 napos kezelés”
véget vett a lábfejásoknak.

1 ELSŐ NAP: Február 21-én, megdagadt, gyulladt lábak, nyílallo tyukszemek, hiányos vérkeringés, borzalmas fájdalmak. Az első Saltrates Rodell-es lábfürdő után azonnali megkönnyebbülés, a daganatok és gyulladások enyhülnek.

2 MASODIC NAP: A masodic Saltrates Rodell-es lábfürdő után helyre áll a vérkeringés. A Saltrates Rodell-ből felszabadult oxigén, gyorsan helyre állítja szöveteket. El tűnnek a daganatok. Gyulladások ugyszólván nem észlelhetők. A tyukszemek nem fájnak, nem zavarnak. A kellemetlen közérzet alábbhagy. Cipőt könnyedén húz fel és visel.

3 HARMADIC NAP: A harmadik lábfürdő után az eredmény csodálatos. Nyoma sincs daganatnak, gyulladásnak. Egy tyukszemet pusztá kézzel kiemelünk, többiek is teljesen fel vannak puhulva, rövidesen kiemelhetők mindennemű fájdalom nélkül. Cipőt teljes kényelemmel viselhet. Vásároljon még ma egy csomag Saltrates Rodell-t és örökre megszabadul tyukszemétől és lábfájásától. Kapható: minden gyógyszertárban és drogériában.

Június 20-ig lehet jelentkezni az oradeai háztartási és gazdasági tanfolyamra

Az E. G. E. által Oradeán rendezendő női háztartási és gazdasági tanfolyamra örveletesen folynak a jelentkezések. A tanfolyam: valóban felőle minden olyan hasznos tudnivalót, amelyre a mai háztartásban és családi gazdaságban szükség van. A tanfolyam tartama 6 hét. Résztvehet rajta minden éptestű és egészséges leány, vagy asszony, aki 15-ik életévét betöltötte és legalább az elemi iskolát elvégezte. A tanítás elméleti és gyakorlati. A növendékek gyakorlatilag megtanulják a főzést, mosást, vasalást és az összes házimunkákat. Ezenkívül a fehérnemű-szabást és varrást, sertés- és baromfitenyésztést és kertészetet is külön tanfolyamként tanítják. Nagy súlyt helyez a tanfolyam vezetősége az egészségügyi oktatására, melyet külön szakorvos ad elő. A főzés tanításánál arra helyezik a fősúlyt, hogy a takarékos és a tápláló ételkkel megismertessék a hallgatókat. Ezenkívül természetesen a finomabb tésták és sütemények készítése módját is megtanítják.

A tanfolyam vezetője Bócz Ilona tanárnő, aki megfelelő szakerők bevonásával vezeti le a tanfolyamot. A tanfolyam teljesen díjmentes, a hallgatóknak csupán 500 leit kell fizetniük a beiratkozás alkalmával, amely a főzés tanításánál felhasznált anyagok lefedésére szolgál. Az elkészített ételeket a növendékeknek mindenkor ebédre elfogyasztják. Az előkészítő bizottság azzal is meg akarja könnyíteni a tanfolyamon való részvételt, hogy *ingyenes internátusi lakásról* gondoskodik a növendékek számára. Így a hallgatók kiadása igazán minimálisra csökken.

A tanfolyamra való jelentkezést június hó 20-án lezárják. Igyekezzen tehát mindenki mielőbb bejelenteni részvételt, akár szóban, akár írásban az oradeai Magyar Házban, (Str. Duca No. 9. sz.)

**Kedvezményes I. osztályú
túrdójegek az Episcopesti
fürdőbe, kiadóhivatalunk-
ban kaphatók**

Hatalmas az érdeklődés a Magyar Lapok nagy párizsi társasutazása iránt

Az ország minden részéből tömegesen érkeznek az érdeklődések és a jelentkezések

**Jöjjen velünk és tekintse meg a világkiállítás
tündérbirodalmát**

Párizsi társasutazásunk nemcsak a legolcsóbb minden hasonló rendezvény között, de egyben a legtöbb és leggazdagabb élményt, tapasztalatot és tanúságot nyújtja az utazás résztvevőinek.

Minden bizonnyal ez a titka annak a hatalmas érdeklődésnek, amely a társasutazással kapcsolatban, valóban, minden várakozásunkat felülmúlta. Ez a hatalmas érdeklődés szüntelen és megfeszített munkát jelent a Magyar Lapok Utazási Osztályának, hogy egyrészt pontos és kiemelt választókat adjon az érdeklődésekre, másrészt, a résztvevők kívánságait és igényeit figyelembe véve minden tekintetben biztosítani tudja a kényelmes és kellemes utazás zavartalanosságát. Nagy munkát igényelt az utazási program pontos összeállítás is, amelynek kidolgozásánál két ely vezető utazási osztályunkat: egyrészt a rendelkezésre álló idő minden percét tervezésen és gazdaságosan kihasználva, másrészt megkímélve utasainkat mindazoktól a fáradalmaktól, amelyek hasonló társasutazásokkal járnak. És most már nyugodtan elmondhatjuk, hogy gondos és körültekintő munkával mindezt a legteljesebb mértékben sikerült elérni.

Társasutazásunk résztvevői a hihetetlenül olcsó részvételi díj mellett olyan hatalmas utazást tesznek, amely példa nélkül áll a hasonló rendezvények körében és már magában véve ez az utazás is a legszebb és leghangulatosabb élményeket fogja minden résztvevő számára jelenteni.

Az utitány: Oradea—Budapest—Laibach—Trieszt—Velenca—Milánó—Torino—Modana—Párizs—Strasbourg—Stuttgart—München—Salzburg—Wien—Budapest—Oradea.

A végleges utiprogram a következő:

Indulás Oradeáról július 1-én délelőtt 10.40 órakor.

Budapestre érkezés délután 4 órakor.

Budapestről indulás este 8 órakor.

Velencaéba érkezés július 2-án délután fél 3 órakor, Milánóba érkezés este 8 órakor. (Milánói tartózkodás egy teljes nap és egy éjszaka.)

Milánóból továbbindulás Torino—Párizs felé július 4-én reggel 7 órakor.

Párizsba érkezés július 4-én este 21.30-kor.

Párizsi tartózkodás július 5., 6., 7., 8., 9. napján, fent részletezett program szerint.

Párizsból továbbindulás München felé július 9-én este 22.25-kor. Münchenbe érkezés július hó 10-én 12.50-kor.

Münchenből továbbindulás július 11-én 13 órakor.

Salzburgba érkezés 15 órakor. Salzburgból indulás július 11-én 18 órakor, Budapestre érkezés július 12-én reggel 6 óra 20 perckor, Oradeára érkezés július 12-én délután fél 3 órakor.

Ezek szerint másfél napot töltünk Milánóban, Párizsban pedig öt teljes napig tartózkodnak utasaink.

Erre az időpontra esik azoknak a káprázatos és világraszóló ünnepegeknek a sorozata, amelyek a nagy nemzetközi kiállítás alkalmából zajlanak le a francia fővárosban. Ilyen lesz például a repülőnap nagy ünnepe, amikor sűrű riókban, egyszerre ezer repülőgép lepi el a júliusi égboltot, nem is beszélve a kiállítás tüneményes káprázatáról, a találmányok palotájáról például, amely mint valami bűvös meseország a technika csodáival ejti ámulatba a kiállítás látogatóit és felejthetetlen élményt jelent mindenki számára éppúgy, mint az új Trokadero, a modern művészetek muzeuma, a kivilágított szökőkút csodák, a jégpalota, a fénypalota, vagy a francia gyarmatok mesészerűen tarka és elbűvölő pavilonjai, a francia tartományok palotái, a csillagvizsgáló palota, a káprázatosan kivilágított Szajna és a féherbenizzó Eiffel-torony.

Utasaink egy napot töltenek Münchenben, félnapot Salzburgban, ezenfelül megtekinthetik Trieszt, Velenca, Torino, Strasbourg, Salzburg és Bécs város szépségeit és nevezetességeit.

Külön kirándulást szervezünk Liseux-be és fakultatív kirándulást tervezünk a tengerpartra (De Auville) a Milánó melletti Artosa di Paviara és Vrsaillesbe.

Haladéktalanul jelentse be a részvételt nagy párizsi társasutazásunkra! Jöjjen velünk és tekintse meg a technika és civilizáció tündérbirodalmát a párizsi világkiállításon!

Rémregényes titokzatosságok a szovjet történetéből

Párizsból jelentik: A Journal des Débats értesülése szerint Rigából egy titokzatos repülőgép érkezett a brüsszeli repülőtérre, majd tovább repült Párizs felé. A repülőgépen állítólag egy magasrangú szovjet-személyiség utazott.

Londonból jelentik: A rendőrséghez feljelentés érkezett, amely szerint Petrov Péternek, Lenin

volt külpolitikai tanácsadójának 15 éves leánya Londonból titokzatos módon eltűnt. Azt hiszik, hogy a fiatal lányt a szovjetunió területére hurcolták, mert Petrov elkeseredett ellensége Stalin uralmának és több ízben tett elítélő nyilatkozatot a jelenlegi szovjet uralomról.

A középiskolai és főiskolai diákokat a szünidőben közhasznú munkaszolgálatra fogják behívni

Bucuresti. Saját tud. A munkaügyi miniszter pénteken kidolgozta az egyetemi és iskolás ifjúság közhasznú munkára való behívásának részleteit.

Húsz napos munkaidőszakokra fogják behívni őket, három csoportban. Az elsőt július 11-től július 31-ig, a másodikat augusztus 1-től aug. 21-ig, a harmadikat aug. 22-től szept. hó 10-ig. A behívottak a következő közhasznú munkákat fogják végezni: sétányok készítése, iskolák és állami utak javítása, árkok, hidak javítása, legelők megtisztítása, terepalkészítések, ültetvények számára, mintakertekben való munkálkodás; fűcsák tisztítása, fürdők, egészségügyi intézmények készítése; a turisztikában: utak, ösvények, turista menedékházak építése; történelmi emlékek karbantartása; együttműködés az özvegyek, árvák, öregek házáinak rendbehozására, stb.

Neurath német külügyminiszter Magyarországra érkezett

A berlini lapok a belgrádi szófiai és budapesti utat gazdasági érdekűnek minősítik. — A kisanant álláspontja a német kapcsolatok felől

Budapestről jelentik: Neurath német birodalmi külügyminiszter pénteken délután 6 órakor megérkezett Budapestre. Este Kánya Kálmán a Palatinus szállóban ebédet adott a német külügyminiszter tiszteletére.

Berlinből jelentik: A német sajtó Neurath külügyminiszter belgrádi, szófiai és budapesti látogatását összefüggő politikai tevékenységnek tekinti. A Germania szerint tulajdonképpen a gazdasági fejlődés kényszeríti ki, hogy Németországnak a dunamenti és balkáni államokkal összefüggése legyen. Ezeknek a tulajdonképpen gazdasági jellegű államoknak a mezőgazdasági terményeit leginkább Németország veheti át: se Franciaország, se Anglia nem képes erre, illetve nincs szüksége a mezőgazdasági behozatalra. Ebből a helyzetből következik, hogy a dunai államokra vonatkozó kiegyezések Németország nélkül el nem képzelhetők. A Berliner Tageblatt hasonló szempontból utal arra, hogy a gazdasági együttműködés bizonyos politikai egyetértést is kifejezhet, s ez elől a kisanant se térhet ki. A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz hangoztatja, hogy a német külpolitikának nincsenek hátsó gondolatai.

AZ ANGOL KORMÁNY EBÉDET ADOTT A LONDONBAN IDŐZŐ MAGYAR PÉNZÜGYMINISZTER TISZTELETÉRE.

Londonból jelentik: Az angol kormány péntek délután dr. Fabinyi Tihamér magyar pénzügyminiszter tiszteletére a londoni Carlton-szállóban ebédet adott, amelyen résztvett Colville ezredes, kincstári államtitkár is. Colville ezredes az angol királyra és a magyar kormányra emelte poharát, majd hosszabb beszédben, meleg hangon köszöntötte a magyar pénzügyminisztert.

— Fabinyi Tihamér — mondotta többek között — ismert és kedvelt barátja az angol pénzügyi és gazdasági köröknek és öröme szolgálni, hogy a jelenlegi tárgyalásai sikerrel bíztatnak. Örömmel látom, hogy Anglia és Magyarország kereskedelmi viszonya mindjobban elmélyül és jelentősége is egyre növekszik.

Fabinyi hálás szavakkal köszönte meg a kincstári államtitkár megleghangú üdvözlését.

— Magyarország — mondotta — mindig nagy megbecsülést érzett az iránt a nagyvonalú, belátó szellem iránt, mely Anglia részéről a nehéz magyar probléma megítélésében

mindig megnyilvánult. Különösen kellemesen érintett ez a megértés a mostani tárgyalásaim során. Mint a múlt évben is mondtam, Magyarország mindig becsületesen teljesíti azokat a kötelezettségeket, amelyeket vállal. Úgy érzem, hogy ezt a kijelentést nemcsak a múlt évben vállalt kötelezettségeinknek becsületes teljesítése révén váltottuk be, hanem azzal is, hogy az idén igyekeztünk a tárgyalások során lényeges lépést tenni a jövő megnyugtatóbb kialakulása felé. Azok az eredménnyel biztató tárgyalások, amelyeket itt folytattam, tanúságot tesznek amellett, hogy mennyire megbecsüli Magyarország azt a megértést, mellyel az adósságok kérdésének fokozottabb rendezése tekintetében itt találkozott és amely a kölcsönös megértés szellemében viszi előre ennek a nehéz problémának a megoldását.

Fabinyi délután még megbeszélést folytatt

Az osztrák külpolitika fejlődése a szomszédokkal való barátság irányában

Kiszélesítik a múlt évi német-osztrák megegyezést

Bécsből jelentik: A hivatalos Wiener Zeitung vezércikkben foglalkozik Schmidt Guido külügyi államtitkárnak a szövetségi gyűlés külügyi bizottsága ülésén tett kijelentéseivel. A cikk többek között a következőket mondja:

— Schmidt államtitkár Londonban, Párizsban és Bernben folytatott megbeszéléseinek eredményét abban foglalja össze, hogy ezeknek az országoknak kormányát tájékoztatta Ausztria külpolitikai helyzetéről, különös tekintettel az Olaszországgal és Magyarországgal fenntartott viszonyára. Azt is kijelentette, hogy az osztrák külpolitika bevált eszközei mellett való kitartás nem zárja ki azt, hogy Ausztria a többi nagyhatalomhoz és a szomszédokhoz való viszonyát is barátságosabbá és termékenyebbé tegye. A Németország és Ausztria közötti multévi megállapodás bevált és hozzájárult a feszültség enyhítéséhez az európai és középeurópai előtérben. Lehetséges, hogy a közeljövőben a múlt év júliusában kötött német-osztrák egyezményt kiszélesítik.

A „Reichspost“ Schmidt Guido beszédéhez azt fűzi hozzá, hogy az osztrák külpolitika főbb irányelveit a római egyezmények és a júliusi megállapodások szabják meg. Osztrák

tott az angol pénzügyi körökkel, este pedig Párizsba utazott. Párizsból kedd este tér vissza Budapestre.

kérdés nincs és Ausztria nem akar a regionális védelmi szövetségek takarójába burkolózni. Az említett szövetségek nem jelentenek merev elzárkózást, hanem Ausztria minden irányban érvényesülő politikát folytat a maga körében és ezzel hozzájárul annak a nagy feladatának megoldásához, hogy megakadályozza ellenséges táborok keletkezését.

Schmidt beszédét még nem tették közzé.

Gyilkosság egy tojás miatt

Leszurta az anyósát, aki kölcsönbe elvitt egy tyúktojást

Timisoara. Saját tud. Mosnita-noua banati községben véres dráma játszódott le. Egy gazdálkodó a kölcsönbe elvitt tyúktojás miatt nyílt utcán leszurta az anyósát. Ferenczi Károly huszonnégyéves mosnita-noui gazdálkodó már régebben rossz viszonyban élt anyósával. Mátrai Mária negyvennégyéves asszonnyal. Mátrairé most betért veje házába, abban a hiszemben, hogy Ferenczi kinn dolgozik a földjén. Az asszony mindössze egy tojást akart kérni kölcsön a lányától, amikor azonban látta, hogy veje odahaz van, nem tett említést a szándékáról. Csak amikor a férfi néhány pillanatra a lakásba tért, akkor kérte el a lányától kölcsönbe a tojást. Amikor Ferenczi előkerült s az anyósát már nem látta, utánament s a nyílt utcán felelősségre vonta, hogy mit vitt el már megint? Mindent csak kölcsönbe visz el, de semmit nem ad vissza! Szóváltás támadt közöttük, a veszekedés hevében Ferenczi előkapta a bicskáját és leszurta anyósát, aki holtan terült el az utcán. Faluszerre nagy megrökönyvést keltett a gyilkossággal végződő családi viszály. Ferenczit a csendőrség letartóztatta és bekísérte a timisoarai ügyészségre.

Szabaddábra helyezték a verbitől gyermekszerecsétienséggel kapcsolatban letartóztatott tanítókat. Bucuresti. Saját tud. A verbitől gyermekszerecsétienséggel kapcsolatban letartóztatottakra nézve a craiovai ítélőtábla vád tanácsa elrendelte a gondatlan tanítók és tanítók szabaddábra helyezését és csak a sófő további fogvatartását határozta el.

Neurath német birodalmi külügyminisztert Belgrádban nagy ünnepséggel fogadták. Képünk akkor készült, amikor Neurath-ot a belgrádi német kolónia egy leány-tagja üdvözölte. Képünk jobboldalán Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök látható

HARGITA-ALJI LEVEL

Zajlik az élet az Olt és a Mures mentén

Merurea-Ciuc. Saját tud. Nálunk, itt a Mures és Olt mentén, a Hargita alatt, csak most virágzik az akác. Még apró, rózsaszínű karácsonyfa virágai illatoznak a vadgesztenyefának is. Júniusi alkonyati estéken mámoros illatában fűrésztlik a fülledt, poroslevegőjű utcákat. Söhajok, gondterhelt, elborult arcú aggodó emberek kemlelik a kéklő égboltot nem esik eső. Nem lesz termés s emiatt a már most elviselhetetlen drágaság emelkedése előre veti árnyékát. Medárd püspök napja is szikrázó verőfényben telt el és így a néphagyományok szerint száraz nyarra számíthatunk. Semmi felhő az égen, csak a gazdaközönség homlokát felhőzi a gond: mi lesz velünk Uristen?

Agyonlőtt egy cigányzenészt a frumosaí jegyző

Egyébként pedig „zajlik” az élet. Hol sötét tragédiák, hol pedig tragikomédiák tarkítják útjait. Ime, néhány hullámverése krónikái hűséggel papírra vetve.

A keddi nemzeti ünnepen, a hivatalos ünnepek után, cigányzenés erdei mulatságra

vonult ki a szomszédos erdőbe Frumosa járási székhely intelligenciája Soós Károly közséi jegyző magával vitte vadászfegyverét is. Estefelé magasra emelkedett a hangulat. Soós jegyző társainak fogadást ajánlott: húsz méterről lelővi a kalapot Sái Ferenc cigányzenész, nagybögs fejből. A nagybögs élénken tiltakozott. Felemelt kezekkel hátrált a jegyző elől. Soós erre előkapta fegyverét, célzott és lött. A serétes töltés homlokon találta a népzenészt. Annyira összeroncsolta koponyáját, hogy az agya szétfröccsent. Olyan gyorsan játszódtott le a halálos tragédia, hogy a társaság tagjai alig vették észre, egyszerű tréfát láttak és így meg sem is akadályozták a véres virtuskodást. Soós egyszerre tudatára ébredt szörnyű tettének: kioltotta egy kétgyermekes családapának az életét. Eldobta még füstölő fegyverét, esztévesztetten odaszaladt a holtan földre zuhanó cigányhoz és remületes bűnbánással bámulta a holtan elterülő cigányzenészt.

Két család: gyászoló, bánatos asszonyok, gyermekek jövője, boldogsága lett áldozata az oktalan italos virtuskodásnak...

A vadházasság tanulságos „örömei“

Ritka már a számuk a „vadházasságok”-nak, ahogyan erre mifelénk a törvénytelen házasságokat, az „esszeállítás”-t hívják a székelyek. De azért, minden lelkipásztori buzgólkodás ellenére akad. Kivált a csángók között. Meg is látszik, hogy nincs istenáldás azon. Példa erre Lakatos Katalin lunca de susi csángóasszony esete Timár András odaváló gazdával. Öt éve „összeálltak”. Gyermekek is született. Ennek dacára napirenden volt közöttük az egyenetlenkedés, viszálykodás, veszekedés és utóbbi időben mind gyakrabban, a verekedés is. Legutóbb aztán Timár úgy elverte „hitetlen” oldalbordáját, hogy sérülései tizenkét nap alatt gyógyulnak. Bűnügy lett belőle. Meg kell egyszer már tanulniok a vadházastársaknak: csak a házasság isteni szentsége lehet alapja békés, teremtő, harmónikus családiéletnek.

A marhának való széna

Ez már egészen más verekedés volt. A „tényállás” anyaga tragikomikus. Székely önérték mentéséről volt szó és így kis elnézéssel meg is bocsátható. Mindegy, hol történt. Szereplők békességben élnek. Minek zavarjuk meg nyugalmukat a falu szája heccelődéseivel. Színhely: egyik kis székely község módosabb gazdájának udvarán lévő csűr tágas felszere. A jótékony árnyékban két székely beszélget.

— Amint mondtam, én marhának való szénát keresek.

Ebből kitetszik, van lónak való széna is.

— Hallám, no, ez éppen kiednek való — rezt ki egy marék „tanorok” szénát az „oder”-ből a házigazda.

— Hogy monda — villant a szeme a szénavásárló gazdának. — Nekem való? Szóval én vónék a marha?! Mi?

— Hm, kapcsolódott huncutul a házigazda szeme a másik villogó szempárba, az önkéntelen vicces szójáték felismerésekor — hátha úgy mondtam, úgy is van! S ha haragszik, akkor éppenséggel úgy van, ahogy mondtam. Kiednek pedig megvan engedve, úgy értsen a szóból, ahogy akar.

De került „kézbéli” hamarosan, villa gerelye alakjában. S aztán a „lovagiaság” szabályai szerint jól eldöntötték egymást. Mikor kifáradtak: szembekacagtak egymással.

— Ne, te ne, — pedig már nem es vagyunk legények.

Burjánzik a jelentgetés

Ezeknek a komoly történelmi időknak zyalázatos, szegyetlenes körtünete: a jelentge-

tés. Tudunk esetet, apa fiát, fiú az apját vándolta be. Azt is sajnónan kell tapasztalnunk, sokan vannak, akik besugásból élnek. Anyagi előnyökért, egy-egy állásért, tisztségért, bosszúból készek legaljasabb rágalmaikkal fejjelenteni nemcsak ellenségeiket, hanem ellenfeleiket is, vagy azokat, akik könyöklő érvényesülésüknek becsületes szándékkal útjukban áll. Elfelejtik, hogy tetteik magukban hordják megalázó büntetésüket. A bosszúállás ezen aljas eszközei már a papi talárt, reverendát s a fedhetetlen közéleti harcosokat sem kímélik. Csak egy eset a többi közül. Rácz Vince suseni fiatal, letérős plebános féltékenyen örökdiók közséje vallási és népnevelési jölete fölött. Bizony ez sokak szemében nem tetszik. Pedig csak hivatásbeli kötelességet teljesít, ezért pedig elismerés, becsülés járna. Szerdán kihallgatja a cártai csendőrijárássörmester arra nézve, miért mondott államellenes szentbeszédet a templomban. A feljelentő az a csendőrrmester volt, aki ott sem volt a templomban. Feljelentése adatait Man Vasile erdőőr és Ursu állami tanító

Ami még tollhegyre kívánczik

A nagy szárazság miatt megkezdődtek az erdőtűzek is. Sántimbru község közbirtokossága „Tekeredő árka” nevű erdőrezsben tűz martaléka lett hetvenöt szál fa. A kár többezer lei. A tűz keletkezésének okát most kutatja a csendőrség. — N. Volner, a Nemzetvédelmi minisztérium repülőbélyegosztályának ellenőre II. Károly király Öfelsége képét kínálta megvétele Ágoston János ciumani fakereskedőnek. A kereskedő arra hivatkozott, hogy irodájában van már királykép és ezér nem vesz. Különben is tudomása szerint nem szabad királyképekkel házalni. Az ellenőr felségsértésért jelentést tett az ügyészségen. — Még mindig homály fedi Dénes Albert, ötgyermekes, tgsácucesi származású, petru-rareși CFR. pénztárnok öngyilkossága okát. A szorgalmas vasúti tisztviselő maróluaggal megmérgezte magát. Segíteni már nem lehetett rajta: meghalt. A kezelésére bízott pénztár és értékek a leg-tönbüntetést szabtak ki különféle bíróságok Barabás Gergely tg.-mureși illetőségű 49 éves, az egész országrész által ismert, hírhedt betörő sorozatos bűnügyeiben. A turdai törvényszék tizenhárom, a tg.-mureși négy és a merurea-ciuci nyolc évet szabott ki rá. Barabás most büntetési összevonását kérlemzte. A törvényszék az aiudi fegyházból láncra vetve

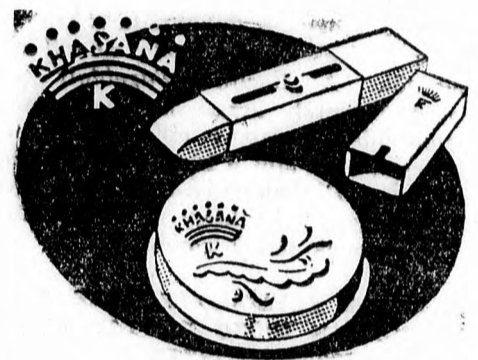

Arckifejezését
megfiatalítja és megszépíti

néhány másodperc alatt KHASANA-ajakruzs és arcpirosító. Ajkának és arcának friss és rózsás színárnyalatot kölcsönöz.

KHASANA-ajakruzs és arcpirosító nem színtelédik el

A modern színárnyalatok: superb, koralle és karmin. Minden szépségstípus számára a megfelelő színárnyalat!

KHASANA

beszélgetéséből vette. Magyarul nem is igen tudnak utóbbiak sem. Ugyanekkor Bányász Sándor köztisztviselő álló birtokos, megyei tanácsost is letartóztatták. A vád ellene, amelyet ellenfele Csiki István bírójelölt kovácsolt az, hogy szidta a kormányt és az államot. Mindkettőjüket csendőrok kísérték be Hősök napján a szárnyparancsnokságra. Mikor jön el az ideje annak, hogy az alaptalanul vadaskodó, a jóhiszemű hatóságoknak ok nélkül munkát okozó, csak gyűlölködést szító denunciansokra is lecsapjon a törvény sújtó keze?

előállított fegyenc összbüntetését tizenöt évben állapította meg, melyből tizenhárom év, tizenegy hónap és öt napot kitöltöttnek veit. Így a „galambósz”, „jóságos” arcú koravén betörőnek kilátása van közelebbi szabadulására — Balázs István közismert gyengeelméjű frumosaí lakos egyik idegrohamában fejszéjével felhasította háziasszonya, Sinka Andrásné hasát. Súlyos sérüléseivel kórházban ápolják — Zsigmond István danești lakos a gyámságára bízott kiskorúak vagyonát olyan hűtlenül kezelte, hogy ötszáz ezer lei kárt állapított meg az árvaszék. Az ügyészség eljárást indított — Zimmermann Adolf ditraun kereskedő bizosítéknélküli bizományi áruhitelt élvezett Czitrom Herman tg.-mureși nagykereskedőtől. A bizalommal visszaélt és negyvenhétezer lejtel károsította meg üzletfelét. Bár Czitrom nein kívánta megbüntetését, a büncselekmény hivatalból léven üldözendő, a törvényszék hat hónapi elzárásra, kétezer lei pénzbüntetésre és kétévi politikai jogvesztésre ítélte.

Ezek után pedig mindenki megállapíthatja, hogyha valóban igaz az, hogy úgy szép az élet, ha zajlik. — akkor itt a Hargita alatt nagyon szép az élet.

Csak bírjuk el ezt a nagy gyönyörűséget.

ALBERT ISTVAN.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 8

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hóni díj: Egész évre 500. fél évre 250. negyed évre 125. egy hónapra 70. leír.

Magyarországon: Egész évre 50 P., fél évre 25 P., negyed évre 12 P. Egyes szám ára 20 fillér. vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényel meg és nem adnak vissza. Csekis választékos magánlevelekre válaszolunk.

Cassulo András pápai nuncius a Banatban

Timisoara. Saját tud. Cassulo András apostoli nuncius körútja során legközelebb a Banatba is ellátogat. Amint Pacha Agoston ércepsüspök még újév napján közölte a nála tisztelgő hitközségekkel, a pápai nuncius ezt a látogatást már akkor kildatásba helyezte. Az apostoli nuncius, aki transsylvaniai körújtát most azért szakította meg, hogy résztvevessen a fővárosi ünnepségeken, a püspöki irodába érkezett értesítés szerint június 21-én látogat el Timisoarara. Az apostoli nuncius június 21-én reggel Oradeáról indulva gépkocsin Aradra megy és ott tölti a napot, este azonban gépkocsira ül és fél 9 órakor érkezik Timisoarara. A következő napon június 22-én sorra látogatja a város katolikus intézményeit, másnap, 23-án pedig ellátogat a radnai kegyhelyre. Az eddigi program szerint az apostoli nuncius még aznap este Lugojra utazik. Bizonyos, hogy a Szentselek diplomáciai követének fogadtatása a Banatban is fényes külsőségek között megy végbe és igen lelkes lesz. Amikor Cassulo András apostoli nuncius annakidején az országba érkezett, a Banatban üdvözölték legelőször és ez a fogadtatás is spontán öszinte lelkesedéssel ment végbe.

Zürichi zárlat, Párizs 19.42 fél, London 21.54 fél, Newyork 436.75, Brüsszel 73.67 fél, Milánó 23, Amsterdám 246.10, Berlin 174.90, Bécs — schilling 81.60, Prága 15.26, Varsó 82.90, Belgrád 10, Bucuresti 325.

AZ ORADEAI Szent ORSOLYA ZÁRDA nyilvánossági joggal bír, román tannyelvű liceumának V. osztályában folyó hó 23-án lesznek a felvételi vizsgálatok, melyekre folyó hó 19—22-ig lehet jelentkezni.

NAGYPONTOSAGU BÍRÓSÁGI DÖNTÉS A NYUGDIJAS MUNKASOK ÉS A BETEGSEGÉLYZŐ PÖREBEN. Deva. Saját tud. Régen húzódó ügyben hozott a napokban ítéletet a petrosani járásbíró. Néhány évvel ezelőtt a betegsegélyző pénztár az alapszabályokban megállapított munkásnyugdíjakat — minden jogos indoklás nélkül — több, mint 50 százalékkal csökkentette. A létükben veszélyeztetett munkások kétségbeesetten fordultak az illetékes hatóságokhoz jogorvoslásért, de fáradságuk hosszú időn keresztül eredménytelen maradt. Végül is — más megoldás híján — a járásbíróhoz fordultak panaszukkal a munkások. A betegsegélyző ellen indított per megjárta a devai, cluj-i és szász bírói fórumokat, míg végre a cluj-i tábla a petrosani járásbíróhoz tette át az ügyet. A járásbíró előtt a per tárgyalásán megjelent a munkások ügyvédje, a betegsegélyző képviselője és a munkások megbízottjai. Hosszantartó tárgyalás után, az esti órákban hirdette ki Paurescu járásbíró az ítéletet, amely szerint a betegsegélyző pénztár köteles a régi alapszabály szerinti nyugdíjat fizetni és az új nyugdíjakat is a szerint az alap szerint megállapítani. Az ítélet ezenkívül azt is kimondja, hogy a pénztár köteles az így elmaradt összegeket visszamenőleg is megfizetni. A lerogyolódott és éhezni kénytelen nyugdíjas öreg munkások körében hatalmas örömet keltett az ítélet. Hír szerint a betegsegélyző pénztár az ítélet ellen fellebbezést jelent be.

* Mindenképp segít és Ön még nem tud róla? Legjobb híjja annak, hogy a SCHERK arvizet megismerje. Az Ön archóre is megjavul gyorsan, teljesen meggyógyul és oly puha lesz, mint a bársony. Tervez egy kísérletet.

Meghalt egy magyar rendőrfőkapitány, aki közrendőrként kezdte pályafutását. Budapestről jelentik: Andréka Károly nyug. helyettes rendőrfőkapitány, 63 éves korában szombaton hajnalban meghalt. Andréka, mint közrendőr kezdte pályáját. Középiskolai és egyetemi tanulmányait magánaton végezte. Nyugalombavonulása előtt az államrendészeti osztály élén állott.

Különös szélhámosság egy oradeai vállalkozó nevével. Oradea. Saját tud. Pénzes Lajos építési vállalkozó pénteken megjelent a rendőrségen és közölte, hogy a legutóbbi napokban többször előfordult, hogy ismeretlen tettesek fontos köz- és magánokiratokra és hatóságokhoz intézett headványokra hamisítják alá az ő nevét. Miután a vállalkozónak több kellemetlen ügye volt már a hamisított névaláírások miatt, a rendőrség utján felkérte a hóságokat, hogy semmiféle kérvényt, köz-, vagy magánokiratot ne fogadjanak el senkitől sem, csak abban az esetben, ha azt ő személyesen nyújtja be és ott ő maga írja alá.

FELVÉTELI VIZSGA A PIARISTA-REND TIMISOARAI LICEUMÁBA. A piaristarend timisoarai, román tannyelvű nyilvánossági joggal bíró liceumának I. osztályába a felvételi vizsga az 1937/38-as tanévre június hó 23-án reggel 9 órakor lesz. A felvételi vizsgához a következő okmányok szükségesek: születési anyakönyvi kivonat (a községvezetőtől), a keresztlevelet (a plébániahivataltól), újraválási, állampolgársági és iskolai bizonyítvány. A felvételi vizsga díja 80 lei. A II—VIII. osztályokba a beiratások június 25—26-án lesznek. A beiratási díj 320 lei, tandíj egész évre 4000 lei. — A liceummal kapcsolatos bennlakásra vonatkozólag bővebb felvilágosításért az érdeklődők forduljanak a piarista ház főnökségéhez, Timisoara, I., Str. Venetia Nr. 6. Casa Piaristilor.

Oradea 45 millió kölcsöne ügyében Fodor Péter polgármester Bucurestiben tárgyal. Oradea. Saját tud. Fodor Péter polgármester pénteken Bucurestibe utazott, hogy tovább folytassa azokat a tárgyalásokat, amelyeket még dr. Bledea László volt polgármester kezdett meg a város 45 millió kölcsöne ügyében. Fodor polgármester Bucurestibe érkezése után a Postatakarékpénztár vezérigazgatóságával megkezdte a tanácskozásait a kölcsön felvételére és folyósítására vonatkozólag. A városházára érkező hírek szerint a tárgyalások a legjobb mederben haladnak s a Postatakarékpénztár bizonyos feltételek mellett nem zárkózik el a kölcsön folyósítása elől. A városi tanács eredeti álláspontja az volt, hogy a 45 millió lejes kölcsönből legelőször is a város meg fennálló tízmillió lejes tartozását rendezik, tízmilliót a villamosüzem új gépeinek beszerzésére, tízmilliót pedig a vízüzem kiszélesítésének céljaira fordítanak. A tizenöt millió lejt, amely az eredeti kölcsönből fennmaradna, a hosszú évekkel ezelőtt térve vett vásárcsarnok építésére fordítanak.

Lezuhant egy repülőgép — három utas szörnyethalt. Kölnből jelentik: A Köln—Berlin közti légi vonalon egyik postarepülőgépe pénteken a nagy viharban nekirepült egy magasfeszültségű villamos vezetéknek, kigyulladt és lezuhant. Három utasa szörnyethalt.

Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”

București, Str. Doamnei 1. Tel.: 3.9572

központi irodája ajánlja az alábbi furdotelepeken teljes kúrát kedvező árak és kifogástalan feltételek mellett.

CARMEN-SYLVA—MOVILA

a Movilá és a Furdó-szállodában

TEKIRGHOL-ban

a Stefani villában

SOVATA-furdón

minden komfortal berendezett szállodában és villában.

TUSNAD furdón elsőrendű villában.

BUZIASON a Grand Hotelben, stb.

Felvilágosításokat nyújt, ingyen prospektust küld és jelentkezéseket elfogad

az **Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”**

amelynek az országban lévő összes fiókja, így

Oradeán: EUROPA BANCA DACIA,

Bulevardul Regele Ferdinand 9.

C. STROIA & W. PETRI
cégtől, București, Str. Lipsicani 10

Feljegyzések

A napokban tartotta meg közgyűlését a szász anyavárosban a Bund der Siebenbürgischen Industriellen nevű szervezet, ami magyarul a „Transsylvania gyáriparosok szövetségét” jelenti. A gyűlésen sokat beszéltek a romániai gyáripar általános helyzetéről és problémáiról, de legalább ugyanannyit arról a szerepről, melyet ebben az együttesben az itthoni (heimische) iparizsria játszik. Aki netán kételkednék abban, hogy a szász gyáriparosok nemzeti szervezkedését jelenti ez az alakulat, annak kétségeit eloszlathatja a megválasztott tisztikarnak, a gyűlés felszólóinak névsora: kizárólag szász gyáriparosok s egyéb szász személyiségek szerepelnek abban. Ismét szembekerülünk azzal a valósággal, hogy a szászoknak van gyáriparuk s ez az ipar szoros szövetséget tart egymással. A szövetség pedig, melyet ezek a gyárosok alakítanak, egyáltalán nem titkolja szász jellegét és szász céljait. Ha nem is beszél túlságosan hangosan ezekről a célokról, ha mondanivalóit diplomatikus formába is burkolja, — annál következtetéseiben követi tettéivel — magatartásával azokat.

Mi ezt a világ legtermészetesebb jelenségének tartjuk s abban látunk természetellenes és felettébb káros kialakulást, hogy nincsen transsylvania magyar gyáripar, az a négy-öt magyar gyáros pedig, aki mégis akad, olyan elszigetelten és magányosan áll, hogy az érdekképviseleti testületekben örökös hallgatás és alkalmazkodás a sorsa.

De nemcsak gyáriparunk nincsen, hanem szinte teljesen kinnrekedtünk a nagykereskedői közvetítés és számos más vállalkozás területéről is, ami a társadalmak életében körrülbelül annyit jelent, mint az emberek között féllábúnak, bénának lenni vagy egyéb testi csonkaságtól szenvedni.

Ez nem elmélet, akármilyen unalmasan hangozzék. Ijesztő valóság ez, mely a halál hideg árnyát veti sok kulturális intézményünkre és számtalan magyar egzisztenciát öl meg, mielőtt — megszülettek volna. Nincsen ma nagyobb politikai és szociális kérdésünk, mint ez a — gazdasági probléma.

A mi számunkra a társadalmi, a gazdasági, a szövetségi szervezkedés nem az egyik gazdasági forma a többiek között, hanem a szociális gazdasági együttthaladásnak egyetlen terépe, amely még nyitva van. Valahányszor szembetalálkozunk a többi népek gazdasági szervezkedéseivel, mint most a szász gyáriparosok szövetségével, megrázó erővel kell átérznünk ezt a könyörtelen valóságot. Vagy legalább is: kellene... (Skin.)

Öngyilkosság a nyílt utcán. Oradea. Saját tud. Pénteken este 9 órakor az Aradi ut egyik mellékutájában a járókelők egy ház falának támaszkodva, eszméletlen állapotban találták rá Abrudán Anna 21 éves cselédnőre. A fiatal leány öngyilkossági szándékából zsirosszódat ivott. Tették oka ismeretlen. Súlyos állapotban szállították a megyei kórházba.

* **Lábfájásoknál** meglepő eredményt mutat a Szent Rókus lábfurdó. Megszűnik azonnal az égető érzés, nem kínoz a cipő lelohadtak a duzzadások, nem nyílnak a tyukszemek, sőt annyira megpuhulnak, hogy kézzel eltávolíthatók. Bevásárlásnál kérje a zöld csomagolású valódi Rókus sőt.

Felhívás. Az oradeai Építőiparosok Szövetsége f. hó 13-án, vasárnap d. e. 10 órakor tartja rendkívüli közgyűlését. Felkérjük a szövetség minden tagját, hogy a közgyűlésen okvetlenül és pontosan szíveskedjenek megjelenni, tekintettel arra, hogy rendkívül fontos kérdések vannak tárgyalásra tűzve. Elnökség.

VASÁRNASZÉNDELLEN 12 órakor nyílik meg az oradeai Ref. Leánygimnázium növendékeinek kézimunka- és rajzkiállítás.

Kávéházakban, vendéglőkben a kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A KÉZIMUNKA KEDVELŐK FIGYELMÉBE! Junius 10-én megnyílt a kézimunkakiállítás az oradeai Szent Vince intézetben. A kiállítás e hó 15-ig tart. Kis gimnázista leányok ügyes ujjacskáinak mesés szép művei vannak kiállítva. Nem fogja sajnálni fáradságát, aki megnézi ezt a hangulatos kézimunkakiállítást.

Megkezdődtek Oradeán az adófellebbezési tárgyalások. Saját tud. A pénzügyminisztérium utasításának értelmében Atanaziu törvényszéki főelnök és Horia Niculescu pénzügyigazgató elnöklése mellett, pénteken délelőtt megkezdődtek az adófellebbezési tárgyalások. A bizottság az első nap 43 fellebbezési ügyet tárgyalta le, de legtöbb esetben elutasította a fellebbezéseket és az eredeti kivetést hagyta jóvá. Az adófellebbezési bizottság álláspontja szerint a kivetéseket, illetve az adóalapot csupán abban az esetben lehet csökkenteni, amennyiben az adófizető minden kétséget kizárólag be tudja bizonyítani, hogy évi jövedelme huszonöt százalékkal csökkent. Ezt a körülményt csak hiteles könyvkivonatokkal lehet igazolni, más indokokat a bizottság nem veszi figyelembe. A tárgyalásokat az ünnepnapokat kivéve, minden nap délután négy órakor kezdik meg és a feleket hét-három nappal előbb idézik meg, aki nem jelenik meg, annak fellebbezését le sem tárgyalják.

REJTÉLYES KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT MEGGYILKOLTAK KÉT OLASZ EMIGRÁNS UJSÁGÍRÓT. Párizsból jelentik: Az Orne-megevi Bagnolet város határában rejtélyes bűnténynek esett áldozatául két olasz emigráns újságíró. Az újságírók már hosszabb idő óta éltek emigrációban Párizsban és ott elvtársaikkal a „Giustizia Liberta” című emigráns lapot szerkesztették. Péntek délután a Bagnolet-i erdő mellett az országúton egy csendőrszolgálat gázlővel gépkocsit talált. A kocsi és mellette a földön vérnyomok voltak láthatók. A kocsi belsejében véres kesztyű és egy löpőporral töltött, gyújtósínórral ellátott tejkonzervdoboz volt. A véres nyomon elindulva, a csendőrök az erdőben két holttestet találtak. Mellettük dulazkodás nyomai látszóttak és a földön egy tör hevert. A holttesteknél talált iratokból megállapították, hogy a Roselli fivérekről van szó. A nyomozás azt is kiderítette, hogy a két olasz emigráns újságíró több más ember és egy hölgy társaságában tartózkodott a városka egyik szállodájában. Az egyik halottnak a halántékán felül a fejét járta keresztül a golyó, a másikkal a szive táján volt véres a ruhája. A nyomozás megállapítása szerint a gyilkosságot a gépkocsi követtkék el, majd bombát helyeztek el az árokba fordított autóban. A bomba azonban nem robbant fel. A nyomozás nagy eréllyel folyik.

Párizsból jelentik: A két Roselli-fivér holttestét felboncolták. A boncolás megállapította, hogy Sabatinot és Carlót hét törzsúrás érte. Mindkét áldozat zsebében nagymennyiségű pénzt találtak. A Franciaországban megjelenő Merlo nevű olasz lap felveti a kérdést, vajjon a gyilkosságot nem spanyol anarchisták követtkék-e el.

TIZENNEGY LEÁNY BELEFÜLLADT AZ USZODA HIRTÉLEN MEGÁRADT VÍZÉBE. Mannheimból jelentik: A Mondenbach-i völgyben pénteken heves felhőszakadás volt, amely árvízt okozott. Az árhullám az Ethesheimi uszodában meglepett negyven leányt, az ár elsodorta őket, bár a rohamosztagosok, katonák, mentők és tüzoltók pillanatok alatt a helyszínen termettek. Tizennégy leánynak csak a holttestét vetette partra a víz. Az eltűntek számát nem lehetett még megállapítani.

Bolsevista észjárás

Néhány külföldi, az egyik kapitalista ország proletárjainak képviselői tanulmányútra mentek Oroszországba, hogy megismerjék a „szovjetparadicsomot”. Moszkvában az egyik hatalmas népbiztos-hoz is bebocsátották őket.

A népbiztos a legszeretreméltóbban felelget kérdéseikre, mikor csak az egyik külföldi hirtelen, szinte megbűvölve bámul az orosz hatalmasság íróasztalára. Egy nagy köpöcsésze állott az íróasztal közepén.

— Bocsáss meg, elvtárs, — bátorkodott végre neki a külföldi, — lehet, hogy kéresem toladós, de hát tulajdonképpen miért tetted a köpöcsészt az íróasztaladra?

Ez a kérdés azonban már túlsok az elvtárs úrnak s dühöngve ordít a kérdézősködőre:

— Ez az én köpöcsészem, érted? És oda álltom, ahova akarom!

Rabinovics népbiztos dolgozószobájában hasonló tapasztalatot szereztek az elvtársak. A szoba fényűzéssel volt berendezve, de valamilyen érthetetlen okból az egyik szék a mennyezetre volt szegezve. Rabinovicsot is megkérdezte az egyik külföldi elvtárs, hogy mi a célja a szék különös elhelyezésével?

Rabinovics is dühbe jött:

— Az én széke — ordította — s oda teszem, ahova akarom!

Végül engedélyt kaptak a külföldi elvtársak, hogy Sztalint is meglátogathassák.

Sztalin barátságosan kérdezte őket a szovjetbirodalomban tett tapasztalataikról. Az elvtársak elmondták, mit láttak, tapasztaltak s nem hallgatták el a köpöcsészt és szék különös elhelyezését sem.

— No, ezen ne akadjatok fenn — legyintett Sztalin, — mind a két elvtárs kissé bolond, ha őszinte akarok lenni, igazi időtűk.

— No, de ha időtűk — merészkedett az ellenveléssel az egyik külföldi elvtárs, — akkor hogy tehetted őket olyan jelentős helyekre?

Erre azonban Sztalin is dühbe jött s magánkívül ordította:

— Ez egyáltalában nem tartozik rátok! Ezek az én időtűim és oda teszem őket, ahova akarom! ...

Husz év munitán is gyilkol a világháború gránátja. Bucuresti. Saját tud. Craiovából jelentik: Cosoveni községben egy Marin Oana nevű parasztember talált valahol a mezőn egy gránátot, ami nyilván még a háborúban maradt ott. Szét akarta szedni, de az felrobbant és darabokra tépte a szerencsétlen embert. Két közelálló asszony életveszélyesen megsebesült.

KALANDSZOMJAS KISDIÁKOKAT FOGTAK A BRAILAI KIKÖTŐBEN. Bucuresti. Saját tud. A constantai kikötői rendőrség elfogta Anastasie Alexandrescu és Constantin Manilescu ötdikosztályos brailai gimnázistákat, amint a kikötőben ólálkodtak. Bevallották, hogy megszöktek hazulról, mert bukásnak néztek elébe s ezért hajóra akartak szállni, hogy Afrikába menjenek és beálljanak az idegen légióba. A rendőrség a két szökevényt szüleikhez szállította.

Kávéházakban, vendéglőkben ké:je mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

* Székszorulásnál, feltűvődésnél, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzugásnál a belek működését egy-két pohár terméskészítés „Ferenc József” keserűjét csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést fel-frissíti s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Az orvosok ajánlják.

Felhívás a bérlőkhöz. Oradea város pénzügyi osztálya tömegesen tüzi ki a múlt évben beadott fellebbezésekre a tárgyalást. Így tehát az 5 százalékos városi illetékre vonatkozó fellebbezéseket is most tárgyalják. Minden bérlő a tárgyalásra idézést kap és a tárgyaláson mindenki jelenjen meg, mert azoknak a fellebbezését, akik a tárgyaláson meg nem jelennek, vagy magukat nem képviseltetik, visszautasítják. Ami az idej kivételeket illeti, ismét figyelmzettük a bérlőket, hogy a kivetési jegyzőkönyvek ellen, ha azokban a kivetett illetékek a törvényesnél magasabbak, a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezést adjanak be. Szövetségünk tagjainak a fellebbezést díjmentesen adjuk be és nyújtunk felvilágosítást. Bérlők Szövetsége, Str. Rimanoczy 12. szám.

Harminc gazda tanulmányútra a Banat mintagazdaságában. A Gazdasági Egyesület, karöltve a Bihori Gazdasági Egyesülettel tanulmányi kirándulást rendezett Koppány Rezső, az E. G. E. főtűkárának vezetésével az elmúlt napokban. A kiránduláson 30 gazda vett részt. A kiránduló gazdák Aradról kiindulva megtekintették Purgly László híres sopronei mintagazdaságát, ahol főképpen a gyönyörű telivér lovakban, szimenthali fajteheneben, a mesés cukorrépa táblákban, nemesített búzatáblákban volt alkalmuk gyönyörködni. Purgly öméltsága vendégül látta az egész társaságot, a birtokon maga kalauzolta végig őket és nagyszerű magyarázatokkal járult hozzá a kirándulás tanulságossá tételéhez. Sopronearól Tövisgyházára randult át a társaság, ahol főként Takácsy Miklós földbirtokos mintegy 1200 darabból álló fésítés merinó tenyészetében volt alkalma gyönyörködni; ugyancsak ez alkalommal tekintettek meg a gazdák Kinczig László hírneves telivér ménest, amely a tavalyi Román Derby győztesét felnevelte. Második nap a Banatha randult át a csapat a híres grabaci állattenyésztő sváb közseg meglátogatására. A nagyvendég előtt a sváb gazdák küldöttsége várta a kiránduló csoport tagjait és azokat megleghangú magyar nyelven tartott üdvözléssel fogadta. Kifejtve, hogy mindenki testvér aki gazdasággal foglalkozik. A sváb gazdák kalauzolás mellett megtekintettek a gyönyörű közsegi apadlatokat. (A dikák háromnegyed része eredeti, Svájból importált tenyészállat). Innét az istállónál rájuk várakozó mintegy 1300 darab tehéncsorda megtekintésére mentek ki a gazdák és nem győztek bámulatoknak kifejezést adni a látottak nagyszerűsége fellett. Igazán bámulatos magas tőkélyre emelték ezek a falusi gazdák szarvasmarha tenyésztüket, hogy eltorpúl mellette ma a legszebb uradalmi tenyészet is és ez annál bámulatosabb, mert egy talpalatnyi legelőjük sincs. Ebed után az egyes sváb gazdák gazdasági udvarát látogatták meg a kirándulók, ahol nem győztek gyönyörködni a mesés nagy Nonius lovakban, a gyönyörű teheneben és az ugyancsak nagyszerű yorkshire sertésekben. Délután vendégül látták a sváb gazdák a vendéglő nagytermében a magyar gazdákat, ahol a legjobb sváb gazdák közül alakult 9 tagú vonós zenekar muzsikája mellett a lehető legjobb hangulatban töltötték el 2 órát, erősen rácafolva a magyar-sváb ellentétre. Harmadik napon Konoply Kálmán dr. a hírneves buzanemesítő orvos gazdaságát tekintette meg a kiránduló csapat, ahol ugy a tenyésztelepet, mint a laboratóriumot vették alaposan szemügyre.

Szerkesztői üzenetek

S. F., Oradea. Sajnálatos félreértésről van szó. Verseinek kézhez vétele után néhány nappal választottam önnök a Szerkesztői üzenetek rovatában, de nyilván elkerülte figyelmét üzenetünk, amelynek előkeresése most már viszont nehézségekbe ütköznék. Mi azonban pontosan emlékszünk az üzenetre, amelynek lényege az volt, hogy verseit — sajnos — nem közölhetjük, noha azok tiszta lélek és melegen érző szív megnyilatkozásai. A verset azonban nem a jó vagy a kevesebb jó rimes sorok teszik verssé, hanem az a titkos értelmű belső izzás és értelem, amit nem lehet magyarázni. Egyszóval — ezek az írások még távolról sem versek. Olvassa a modern magyar líra kincsesházát: Kosztolányi, Mécs László, Tóth Árpád, Babits Mihályt vagy a mi Pakocs Károlyunkat és Szalay Mátyásunkat, verskészége fejlődni, stílusérzék művelődni és finomodni fog és ezek a költők mindenkiféle nagyobb gyönyörűséget szereznek önnök, mintha saját maga foglalkozik versírással. — Sürgetéseire pedig azért nem választottunk mindeideig, mert szerkesztőségünkben rengeteg levél vár feldolgozásra és bizony idő telik bele, amíg egy-egy levélre sor kerül. Szíves türelmét köszönve; késedelmünkért elnézését kérjük.

CARMEN SYLVA (Movila)

Grand Hotel Movila és Fürdő Szálloda.

Szezonnyitás június 1-én, zárás szeptember 30-án. Kényelmes szobák folyóvízzel, pénzió rendszerrel vagy anélkül.
Pakkolás meleg iszap áruddal 3800 leitől kezdve, beleértve teljes pénziót, orvosi látogatást, fürdőt és összes taxákat.
Prospektust és díjtalan információt nyújt és szobalefoglalást vállal az „EUROPA” Organizația Națională Română de Turism iroda és annak az országban levő összes ügynökségei, nemkülönben a szállodák igazgatóságai infocentrumában telefon szám 20.

Idők sodrában

(A francia jobboldal)

Írta: Rády Elemér

Egy esztendeje annak, hogy az általános francia választásokon a francia népfront hatalomra került. A népfront kormányzásának ez az egy esztendeje eseményekben gazdag volt. A francia életet ez alatt az év alatt számos megrázkódtatás érte, krízisek, tüntetések, sztrájkok zavarták meg a blumizmus idillikusnak festett szabadságát s a népfront iránti szimpátiájáról ismert európai liberális sajtó, most hozsannát zeng Blum Leonak és szellemi vezérkarának, hogy minden nehézség ellenére a konszolidáció révén vezetett a francia nemzetet. Ugy mondják, hogy a Blumi kísérlet bevált s Európa visszatér a régi kerékvágásba, a liberalizmus győz a szélsőségek felett. Fölösleges természetesen hozzátennünk, hogy ez a sajtó az átkos szélsőség alatt mindig csak a jobboldali „szélsőséget” érti s természetesen találja, hogy a baloldal legszélsőbb szárnyai „őszintén, a béke érdekében, a fasizmus és hitlerizmus által veszélyeztetett szent szabadság nevében s a polgári nyugalom szolgálatában” támogatják a népfrontot. Elvégre az átkos reakció már bizonyára megfeledezett arról, hogy egykor Litvinov mester „trójai falónak” nevezte a bolsevik és szocialista összefogást, alias népfrontot.

A sajtókommentárok természetesen hallgattak arról, hogy ugyanakkor, amikor a francia baloldal egyesítendő uralmának ünnepét üli, a francia polgárság körében egy új „népfront” van kialakulóban, a francia jobboldal, amely ugyan nem nevezi magát „nép” frontnak, csak egyszerűen „szabadság frontnak”, de programjával sokkal mélyebben gyökeredzik abban a népi Franciaországban, amelynek befogadó kereteit Blum Leo és vezérkara jóval később használta fel.

A legutóbbi választások alkalmával, amikor a népfront aratott diadalt, a francia polgári és jobboldali pártok két végzetes hibát követtek el és ezzel még azt az erőkvantumot, amit képviseltek, sem tudták kihasználni. Az egyik ilyen hiba volt, hogy a jobboldali világnézeti alapon álló pártok széttagoltan indultak neki a választási küzdelemnek s így a francia választási törvény szerint töredék szavazataikat elvesztették. Ugyanakkor a népfront pártjai közös garnitúrával, közös választói blokkban indultak a küzdelembe.

A taktikai hibánál talán még végzetesebb volt, hogy ezek az úgynevezett jobboldali pártok igen szoros kapcsolatot tartottak fenn a francia nagykapitalizmussal s a népfront által meghirdetett szociális gondolatok előtt elzárkóztak. Nyilvánvaló volt, hogy ez a világnézet csak formailag volt jobboldali, inkább a régi értelemben vett jobboldaliságot, a szélsőséges konzervativizmust jelentette. A jobboldaliság fogalma az ujkori politika szótárában a keresztény nemzeti alapon haladó, sokszor radikális szociális politikát jelenti, szemben a baloldali marxi radikálizmussal és a liberális reakcióval. Franciaországban is csak akkor beszélhetünk tehát egy új jobboldali feltörésről, ha a népfrontokkal szemben nemcsak a nagy töke érdekeit védő áljobboldal áll — a mai politikai szervezettségében a demokrata szövetség és republikanus szocialista párt, — hanem egy valóban népi gyökerű szociális szellemű áttátozott, a közép- és dél-európai jobboldali mozgalmakhoz közelálló „jobboldali népfront.”

Ez a francia jobboldal látszik kialakulni Doriot mozgalmában. Az egykori kommunista vezér, a Saint Denis-i polgármester, aki a mai francia élet egyik legérdekesebb, legjellemzőbb alakja, — amikor szakított a marxi szocializmussal és a jobboldali politika vezérévé lett, átlátta, hogy ennek a jobboldali frontnak szakítania kell az eddigi polgári pártok

egyhelyen topogásával s antiszociális szellemével. Megalakította a francia szabadság-frontot, a már híres Front de la Liberté-t, amely azt mondhatnánk, hogy napról-napra egyre nagyobb tábor gyűjt maga köré. Az új jobboldali front, mint csaknem az egész európai jobboldali politika, két társadalmi rétegre, a kispolgárságra és parasztságra támaszkodik, tehát arra a rétegre, amely a gyökértelenítő kapitalizmus korában is a legmélyebben illeszkedett be a nemzeti humuszba s amely egy újjáépítő politikának a legszilárdabb alapja lehet.

Doriot szervezési módszerei is ennek a francia népi rétegnek az életstílusához illeszkednek s nagy szervezői érzékére vall Doriotnak, hogy nem az olaszok és németek között bevált fasizmus és hitlerizmus módszerét vette át, hanem újat — franciát — alkotott. Ennek a szervezési taktikának köszönheti, hogy alig fél éves munkával több, mint egymillió párttagot sikerült megszerveznie s a kezdetben idegenkedő konzervatív jobboldali pártok is feléje kezdenek kacsintgatni.

Doriot a Szabadságfront tengelyévé a maga pártját tette, azonban szükségesnek látta, hogy maga köré gyűjtse azokat a pártokat is, amelyek világnézetiileg légszorosabb állanak a szabadságfronthoz. Így az új jobboldali népfrontban egyesül a feloszlatott Tűzkereszt vezérének, De La Roque ezredesnek a pártja, azonkívül a Jeunesse Patriotique és Grisoni radikális pártja. Ezek a pártok politikai függetlenségüket megőrizték, azonban az országos politikában mint egységes front lépnek fel. Ez a politikai taktika bevált, amit az is igazol, hogy a jobboldali koncentráció gondolatának fontosságát már más pártok is kezdik érezni s Flandin demokrata szövetsége, a köz-társasági front és az új szocialisták is a szabadságfront támogatóinak tekinthetők.

Ez az új jobboldali mozgalom, amely már politikai sikereket is fel tud mutatni — elég arra hivatkozni, hogy néhány hét előtt Falaise-ben, az egyik legerősebb kommunista kerületben hódította el a mandátumot a baloldaltól — erős sajtófrontot is alakított ki maga körül. Doriot-ék nagy lapja, a Liberté a fiatal francia publicisztika legjobbjait egyesíti szerkesztőségében. Ott van de Jouvenel, Grien La Rochelle, Keryllis. Doriot nagy hetilapja, az

szabad ut!

Messze halható, tiszta hanggal biztosít magának szabad utat a BOSCH-kürttel.

A BOSCH-kürt volt mindig és marad a jövőben is minden gépjármű legbiztosabb jelzőkészüléke. Szép alakja minden kocsi díszít. BOSCH kettőshangú és többhangú jelzőkészülékeket is szállít.

A legmegbízhatóbb alkatrész minden járműhöz. Minden szaküzletben kaphatók.

LEONIDA & CO., București és vidéki fiókja.

Emancipation Nationale, amely a Gringoire mellett ma a legelterjedtebb francia hetilap, már nevében is sokat mond. Doriot-ék politikáját támogatja a Je suis portant és a La Jour is, mindkettő igen elterjedt lap.

Érthető tehát, hogy Blum és népfrontja idegesen szemléli az új jobboldal kialakulását. Mig az ókonzervatív áljobboldallal parlamenttá taktikázásokkal meglehetett egyezni, s ha nem ment, csak rá kellett mutatni nagytőkés kapcsolataira — Doriotékkal szemben ez a taktika csődöt mond. Blumék idegesek és ezt az idegességet megértjük. De a népfrontok magyar rajongóinak ádáz hallgatása az új francia szervezkedésekről már kevésbé érthető. Akik hónapok óta a spanyol és francia baloldaltól várják az új virradást, most ügyesen siklanak el olyan kicsiségek fölött, hogy a nyugati demokrácia, az annyira áhitott blumizmus hazájában most egy új jobboldal van születőben, amely egy félesztendő alatt is millió tömegeket mozgatott meg.

A francia „Szabadságfront” gyűlésén Doriot beszédet tart a mikrofon előtt.

Amerika a humor görbetükrében

*

Most — egy rövid negyedórára — fordítsuk el tekintetünket a mi öreg földrészeinkről, melynek elagott arcán oly sok a könny és a ranc, melynek gazdag politikai termőtalajában a mindent elperzselő kánikula ellenére is oly dusan burjánzik a rémhír és a diplomáciai jegyzékváltás, s melynek egyik — nyugati — csücskében most, az Urnak 1937-ik é. a „Boldog Bekének” tizenkilencedik esztendejében is vérrel írják a történelmet. Forduljunk most inkább az Újvilág, az úgynevezett — s e jelzővel immár agyonkompromittált — „korlátlan lehetőségek hazája”. Amerika felé. Nézzük meg ennek az új világnak az arcát, ám ezúttal ne az elnökválasztás és gangster-romantika, ne a „prosperity” és „prohibíció”, ne az Al Caponek és Ioan Crawfordok és ne is a hetvenemlelés felhőkarcoló és — bocsánat! — ismét ama bizonyos „korlátlan lehetőségek” keresztlé, — hanem a humor görbetükrében. Ki tudja? Talán éppen ez az arc lesz az igazi? Mert a firtor — akár egy ember, akár egy világrész arcán — még ha olykor fanyar, vagy gúnyos is — majdnem mindig őszinte. Mert mindenképpen a szívből fakad.

Az amerikai anekdóta meglehetősen későn született meg. Amikor azonban megszületett, mindjárt az élre került.

Mert Amerika csak vezetőszerepet fogad ell. A legtöbb és az egész világon ismeretté vált amerikai anekdóta Mark Twain-től, az utóéletlen amerikai humoristától származik. Ki ne ismerné — vagy legalább is: ki ne hallott volna már Mark Twain-ről? Ő maga nagyon sok humoros törtéjéről azt állítja, hogy azok valóban meg is történtek. No de hiszen, ki törődik azzal? A nevetés és nevetetés szempontjából az tökéletesen egyre megy...

Mark Twain néhány tréfája nálunk, Európában is közkincsé vált, egyik ember meséli a másiknak anélkül, hogy tudná: most tulajdonképpen a nagy amerikai humorista volt az, aki őket megnevetette. Egyik leggyakrabban idézett mókája az volt, amikor az újságokban tévedésből megjelent halálhírére a következő, rövid, de esztanós közleménnyel cáfolta meg:

„A halálomról szóló hírek erősen túlzottak; még élek.”

Kevésbé ismert azonban az alábbi anekdótája, mely — saját maga állítása szerint — valóban megtörtént.

Mark Twain ifjú éveiben szerkesztője volt az „Arizona Kicker” című, Amerika legvadabb nyugatán megjelenő lapnak, melynek olvasóközönsége néhány farmer-családból és írni-olvasni tudó cowboyból tevődött össze. Egy napon a laposka kiadójának az az ötlete támadt, hogy regényt fog közölni folytatásokban a lapjában. A regény megírásával az ifjú szerkesztőt, Mark Twaint bízta meg. Először azonban magához kérte, hogy némi útbaigazításokkal,

iránymegjelölésekkel szolgáljon a fiatal újságírónak. Az olvasóközönség összetételére való tekintettel a megírandó műnek nem valami megható szerelmi történetnek, hanem egy vad, szenzációkban gazdag, kalandorregénynek kellett lennie, amelyben egymást érik a gyilkosságok és agyonverések.

— Ne sajnálja kivégezni a hőseit, fiatal ember! — mondotta az élelmes kiadó Mark Twainnek. — A közönség szereti a változatosságot. Legyen minden folytatásban legalább egy gyilkosság, ez kell a mi olvasóközönségünknek. Hogy fantáziáját ebben az irányban még jobban sarkalljam, a regényében előforduló minden gyilkossáért külön 10 cent írói honoráriumot fizetek Magának!

Mark Twain sem mondotta ezt magának kétszer. Megírta regényét s az emberek hullottak benne, mint őszel a legyek. Kevés hőse élt túl két folytatást. Így futott a regény — általános meglepedésre — már hetek óta, amikor ünnepek közeledtek s Mark Twain pénztárcájában teljes üresség honolt; röviden: az ünnepekre nagyobb összegre volt szüksége. Az ünnepek egyre inkább közeledtek, a kiadó közben el is utazott s akkor Mark Twain regényének e heti folytatása ezzel a mondattal ért véget:

„... a matrózok vidám kiáltása s a parton összegyűlt tömeg lelkes ujjongása közben a hajó, többszáz utasával, kifutott a newyorki kikötőből... Folytatása a következő számban”.

Két nappal később Mark Twain a lapkiadó következő tartalmu levelét szorongatta remegő kezében:

„Kedves Mark Twain úr!

Egyáltalában nem akarom Önt fantáziája merész szárnyalásában megzavarni, csupán arra figyelmeztetem: ha esetleg az a szándéka, hogy a legutóbbi regényfolytatásában szereplő gőzöst elsüllyeszti — kénytelen leszek a megbeszél 10 cent külön-honoráriumot személyenként 1 centre leszállítani”.

Igen találó a következő anekdóta is, mely egyben éles torzképe az akkori amerikai gazdasági politikának. Abban az időben, amikor Amerika gazdasági életébe, mint mindent átfogó halálom lépett be a tröszt, — Mark Twain lapjában a következő kis történet jelent meg:

„Egy ragyogó reggelen a légy mama három kicsinyével vígan röpködött a világba. Az egyik légyfióka egy üzletbe röpködött, ahol gyönyörű kolbászok kellettek magukat. Alig szállt rá azonban az egyik szál kolbászra, hogy egy kicsit torkoskodjék — holtan hullott alá. A kolbász az Amerikai Kolbászszindikátus készítménye volt! Szomorúan rö-

* Hűsmérgezés, kolbázmérgezés, halmérgezés vagy nombamérgezés előfordulásakor a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz! Az orvosok ajánlják.

pült tovább a légy mama — most már csak két fiacskájával. Egy cukorkaüzlet előtt röpködtek el. Az egyik légy-bébi meg akart kóstolni egy pompás, csalogató bombont. Vesztere, mert nyomban ő is holtan hullott a földre. A bombon az Amerikai Cukorszindikátustól került. Egészen letörve repült tovább a légy mama immár egyetlen csemetéjével. Egy tejüzlet előtt repültek el. A kicsi légy, szomjas torokkal, csak egy csöppet akart meginni a finom, hívogató tejből. Alig ivott azonban egy csöppet — ő is kiszervevett. A tej az Amerikai Tejszindikátus terméke volt! A légy mama most már egyedül maradt s kicsinyeinek elvesztése feletti fájdalomában elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Berepült egy üzletbe s egyenesen a vastagon bekent légy-papírra vetette magát. Am, csodák csodája: nem ragadt oda, tovább tudott repülni s nem sikerült véget vetni reménytelen életének. A légy-papír az Amerikai Légy-papírszindikátus gyártmánya volt!”

(Itt egy pillanatra meg kell állnom és zárjekben meg kell említenem, hogy a világháború idők hagyatékeként magyar nyelven is maradt fenn ilyen szomorú történet, versben elbeszélve, mely három patkány hasonló tragédiáját énekli meg. E három patkányok közül kettő egy sajtosboltban múlt ki a legyekéhez hasonló, tragikus körülmények között s a harmadik patkány, a két társa elvesztése feletti érzett fájdalomában elfogyasztott patkánymégere ellenére is életben maradt, mert a patkánymégere is — mint a sajt és a háború idején minden egyéb — hamisítva volt. Ámde, térjünk most vissza Mark Twainhez.)

Alig hogy megjelent a fentebbi anekdóta, Mark Twain megkapta fölmondó levelét.

Az újság ugyanis — ime, az élet is tud néha csattanós anekdótát írni! — időközben egy sajtószindikátus birtokába ment át. S most lássunk néhány, nem Mark Twaintől származó anekdótát.

* A Harrison-család híres familia Amerikában. Henry Wilhelm Harrison elnök is volt (1841) éppúgy, mint unokája Benjamin Harrison (1889). A rendkívül becsúzó Benjámint egy napon haragosan ezt kérdezte atyjától, aki politikailag meglehetősen jelentéktelen, kongresszusi képviselő volt: „Atyád és én vittük valamire, de mit tettél Te a családotért? Mi vagy Te tulajdonképpen?” John Scott Harrison vállat vont és csöndesen így válaszolt: „En egy nagy atyának a fia és egy nagy fiúnak az atyja vagyok”

* Közvetlenül az Észak- és Dél-Amerika közötti rabslolgaság kérdése körül lefolyt háború után minden jenki számára meglehetősen kockázatos vállalkozás volt a déli államokban választási beszédet mondani. A legtöbb ilyen beszéd verekedéssel, sőt igen gyakran lövöldözéssel végződött. Alexander H. Stephens azonban nem volt féltékeny természetű ember! Neki nemcsak az ökle, de az elméssége is — hogy úgy mondjuk — „schlagfertig” volt.

Egy ízben éppen beszéde közepénél tartott, amikor egy öreg délamerikai polgár közbedördült:

— Atkozott jenki vagy, senki más! Ilyen legényt, mint te, egy harapásra fel tudnék fenni! Az ilyen goromba közbeszólás rendszerint bevezetője szokott lenni a kezdődő verekedésnek, Stephens azonban csak barátságosan mosolygott s nyugodtan odaszólt a közbekiáltónak:

— Ha te engem megennél, több agyvelő lenne a gyomrodban, mint amennyi a fejedben van!

* S most valamit az annyit emlegetett és irgelyt amerikai millimosokról.

Ime: Kanada felé utaztában Ford egyszer szembe találkozott egy másik autóval, amelynek valami hibája történt. Hibája próbálkozott a gépkocsi tulajdonosa a hibát helyrehozni, nem sikerült. Intett hát az arra elhaladó s mindig nagyon szerényen öltözködő „automobil-királynak”, hogy jöjjön és segítsen. Ford levetette kabátját, a kocsi alá bujt és kijavította a hibát.

A gépkocsi tulajdonosa nagy örömben egy dollárt akart borralóként Ford kezébe csúsztatni.

— Köszönöm — háritotta el az adományt

LIZIEUXI LEGENDA

Akkor reggel Normandia piros virágai szép fekete szemüket álomra hunyták s hosszú három napokon által nem keltek fel hajnal-pirkadásra.

Játékos kedvű kis madarak hangjából nem lett ének, mikor átrepültek az ősi Kármelt, és szárnyukon ólomsúly volt, mit nem éreztek annak előtte.

Orboquet folyócska úgy folydogált, mint mindig, századok óta, de a tarka, kis csolnakok, már nem kerültek meg a füzest, mint máskor és a gyermekek sírtak.

Az emberek nézték, virágok bánatát, szótlan üdögélő madárkákat a kerti fákon. S a síró gyermek szemekből szomorúság költözött szívébe.

Csak a Házban értették a változások titkát. Virrasztó jó testvérek kétszer is felkeltek éjjente, és énekeltek bizóán, hosszú, szép imákat.

S a szomszéd városban, szomszéd országban s a szomszéd szigeten harangzúgáskor, esti imánál, a legjobb testvérhez küldtek üzenetet, panaszos emberek.

Sok napok múltán, egyre többen mondták el egymásnak a hírt, hogy valaki rózsát hozott, csendben, egy reggel a testvérhez, édes anyához, a beteg szobába.

És sok gondú emberek is tanuskodni kezdtek, hogy ők is találkoztak azzal, aki rózsát visz titokban, panaszkodó embereknek, kicsiny szobájába.

Rómáig ment a hír, és tanácskozni kezdtek s a tanácskozásnak nem lett vége, amíg új hírnök nem érkezett, nagy küldetéssel, végső bizonyosságot tenni.

S egy május-hajnal érkezével, nyugati jött le Normandiába. A virágok, madarak, emberek dalba kezdtek. És a dal él, él, és nem leszen többé vége.

1937. május hó.

KAJCSA FERENC

Ford — nincs szükségem az Ön dollárjára, van elég pénzem!

Kétkedve nézte végig a másik.
— Magának van pénze? — kérdezte.
— Igen, halomszámra! — mosolygott az „autókirály”.
— Nem értem! — csodálkozott a másik. — Ha Önnek annyi pénze van, miért jár akkor Ford-kocsin?

Végül álljon itt az alábbi adoma:

Az egyik amerikai milliomoshoz beállt egy fiatalember és alkalmazást kér. A pénzügyi hatalmasság erre a következő történetet meséli el az állásikereső ifjúnak a saját maga életéből:
— Igen, fiatalember, én gyufával házaltam, egy egész évig. Őt dollárt takarítottam meg ebben az évben! A következő évben újságot árultam a Broadway-n s év végén a vagyonom már 23 dollár 60 cent volt! A harmadik évben cipőtisztító voltam — fényes foglalkozás! Megtakarított pénzem ekkor 56 dollárra emelkedett. A negyedik évben meghalt a nagybátyám s rámhagyott 200 millió dollárt! Ezért mondom, fiatalember: nem kell kétségbeesni! Csak mindig dolgozni!

Befejezésül én is azt mondom:
Hölgyeim és Uraim! Nem kell sohasem kételkedni!

Jelszó:
Tessék mosolyogni!

(F. V.)

Olvassa el a Scherk arcvíz üvegen levő kis könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcvíz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyönyörűvé és rózsássá teszi. Üvegek á
Lelei 62, 103, 164, 300, 475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

Tapintat és tapintatlanság — a házasságban...

Írta: Bozsay Margit

A házasság, Istennek ez a legszebb álma, amit éppen ezért *szezségnek* deklarált, főként nem az érzések megszűnése, vagy átalakulása, hanem az emberi tapintatlanság miatt változott — *intezmény*é.

Szürkévé, lélektelelné, amely túl néhány szép héten, vagy hónapon, legjobb esetben cven, laposómalommá válik, amelyben a közöség nem lelki, nem testi, hanem tisztán — *gazdasági*... Az egy igába fogott két ember *egy-más mellett* jár... de nem jár *együtt*, mert sem a lélek, sem a test nem fűzi őket össze. Jár minden jobb meggyőződés nélkül, mert tudja, hogy az anyagi érdek úgy követeli. Napról-napra azzal a jobban beégetődött tudattal, hogy nem értik egymást, nem valók együvé. Természetes, így céljuk az élet leelésen kívül nem is lehet más, csak az, hogy idejüket egymástól függetlenül minél kellemesebben tölthessék. Vagyis általában körülbelül annyit, hogy a két ember naponta párszor együtt élkezik, az étkezések alatt elbeszélget sablonos témákról és bejelenti: hová megy délután és mikor jön haza este. Neha együtt elmennek nyilvános helyekre, mert az mégis kell és mert az asszony preszfizséhez az hozzátartozik. Vendégeket is fogadnak együtt, közös érdekeik, közös céljaik is vannak, de nagyon kevés a közös érzésük, közös gondolatuk, ellenben millió kisebb-nagyobb titkuk van egymás előtt.

Ez a tükröképe, sajnos, a házasságok igen nagy százalékának.

Mi lehet ennek az oka? — kérdi az olvasó. Ennek, hogy az érzések, amelyek két embert összehoztak és arra ösztönöztek, hogy összekössék az életüket: így elszürkülnek, elsilányosodnak. Mi lehet az oka, hogy a holtomiglan ígért szerelem: közönnyé válik, a mindig remélt boldog együttléte: unalomná satnyult és az imádott lény: érdektelen lesz.

Vannak, sőt sokan vannak, akik azt felelik erre: ez a természetes, mert ez a folyománya az állandó együttlétnek. Ez a folyománya annak, hogy a házasság nemcsak előnyös, de előnytelen formáikban is látják egymást, hogy nézeteltérések vannak köztük, hogy a gond, a betegség, megpróbáltatás türelmetlenné teszi őket és hogy az évek múlásával elvesztik egymásra gyakorolt vonzó hatásukat.

Nem igaz... Ezerszer nem igaz... Az elhidegülésnek, az élet elszürkülésének, az érzelmek megfakulásának nem ezek az okai... Ezek nem — *okok*, ezek már — *okozatok*. —

Okozatok, amelyek az igazi ékekből születtek... S az igaz ok: a *tapintatlanság*, a *nemtörődömség*... Az a súlyos emberi hiba, amely a leggyűzőbb önzésből, a csak *En-ből*, az *Értem-ből*, *Miattam-ból*, *Nekem-ből*, *Hozzám-ból* és a többi sok nagybetűs visszaható névmásból születik, amely dehogyan is ismeri a neked... érted... hozzád... miattad szavakat, de amely a szent első személy legkisebb szeszélyét sokkal többre tartja, mint a második személy legelemibb életkövetelményét.

Adva van egy házasság... A férj rendes, szorgalmas, becsületes, nem szoknyabolond. Dolgozik, hogy a családjának meglegyen mindene. S ma... ez annyit jelent, hogy dolgozik reggeltől legalább is késő délutánig. Mikor hazamegy — fáradt, esetleg rosszkedvű. Gondjai vannak, kellemetlenségei voltak. Szeretne pihenni. Ugy istenigazában. Házikabálban, újság mellett, vagy esetleg politizálni a barátival. S akkor jön a feleség... A szegény, elhanyagolt feleség, aki egész nap „*odahaza ült*” és aki moziba, színházba akarja menni, mert

„ennyi kis szórakozás mégis csak kijár neki.” Hogy a férj egész nap érte és a gyerekekért dolgozott, hogy meglegyen a lakás, egy-két cseléd, sőt esetleg az egy vagy két ezüstróka is, az igazán nem számít. Ilyen hagatelel dolog sohasem számít. Csak az számít, hogy ő „*sohasem tud az urával sehova sem menni, mert az örökösen fáradt*”.

Es elkezdődik a harc... Az orrfelhúzások, elégedetlenségek, célozgatások, mert hát valamivel csak meg kell hosszúlni magát. És a különben egészen rendes házasság kezd felborulni, elszürkül, meghalni. És a rombolás mindig sokkal gyorsabban megy, mint az építés. A piszkálódások, figyelmetlenkedések, tapintatlanságok, visszaadások — összefonódó láncszemek, amelyek, ha idején észbe nem kap a két ember, hamarosan megfojtják a házasságot. Természetesen. Hiszen a férfi nem lehet egyetlen lépést, nem mondhat egyetlen szót, hogy az elhanyagolt asszony bele ne kössön. Ha például megívott egy csésze feketét valamelyik kávéházban: „*arra van idő*” — mondja gúnyos mosollyal öngyűsége. — „*de hogy velem gyere, arra nincs*.” Es elrohan bridzselni és nem törődik a vacsorával, sem azzal, hogy a gyerekek leckéje készen van-e? Ezért meg persze a férj bokrosodik meg. Es így megy tovább.

Ahelyett, hogy az asszony, akinek ilyen férje van (milyen boldog volna nagyon sok, ha ilyen volna neki), a saját jól felfogott érdekében békén hagyja hazajövele után az urát, hogy az olvasson, vagy menjen politizálni, vagy

VALAKI IMADKOZIK ÉRTEM

Írta: MECS LASZLÓ

En úgy élek a gondvert emberek, bajok közt, mint királyi a Mesében, midőn a Sárkány részeg s szendereg, Nem földi Nap sűt teni a selymes égen, Szívem dalolgat, mint a nyári tellényben a kis kanári.

S Valaki enni, inni ad nekem, Vigyáz a tűzre, vízre és kenyérre, Mint holló a fiát nagypénteken, úgy mossa minden bánatom fehérre: Hegyét fűri tövisnek, bűnnek, legyen körültem mindig ünnep.

En szeretem a préda szenteket, fákát, mik szírmot szórnak szét a szélnek, szeretek látni nyolcvan gyermeket tölem kapott cipőben, Míg zenélnek a víg cipők a bús világon: nyolcvanszor érzem atyaságom.

S Valaki otthon garaszkodik hullott almával, salátával, tejjel: szőröskezű zsidókkal alkuszik óráig egy borjúra tiszta fejjel, díszes hízlal, kottóra gondol, mindent macának tart s gondból.

En járok, mint a sekrestyés Tavasz, gyujtogatam a bánat-megtápostá lelkek rügyét, melyekre dér havaz, ködökből kisűt a Nap, mint szent Ostya, s lelkek bíbor bímból gyúlnak imádatára a Nap-úrnak.

S Valaki itthon kertem fekete meleg földjébe peirazzselymet, mákot, krumplit vet: csoda-űtkos élete kezdődik lent a földben az imádott Nap-úr tényétől a csiráknak, ember-tápláló kis csodáknak.

En hős szeretnék lenni: szenteket utánzó, a Föld s Eg közötti vékony hajszálon kötélként megyek át-át a szörnyű pokol-szakadékon, felülről biztatnak a szentek, alulról a pokol üzenget.

S Valaki az Istennel alkuszik, szövetséget köt szép Szűz Máriával, hogy bűnök, bűk és más alamuszik, ne rontsának meg; szíve ritmusával egyensúlyozza szívem, térdem. Valaki imádkozik érttem.

Különböző fergek

kiváltképen poloskát
lakásokban és szállásokban,
i-stállókban, stb.-ben
mindenki veszély nélkül

Diametan
kigőzölési-szerrel eltávolíthat.

750 gr. elegendő
30 m²-es
helyiségnek

tegye azt, amit akar — hiszen egész nap úgyis azt teszi, amit *kell*, — és várna, amíg kipihen magát. Mert ha kipihente, úgysem akar otthon maradni. Ugyis menni akar. Szórakozni, vagy mozogni, vagy akármi mást. Csak mást, amit egész nap csinált, mert az emberi természet nem szereti az egyformaságot, az változatosságot akar.

S most nézzünk egy másik házasságot... Az asszony gondos, figyelmes, rendes, otthon szerető. Dolgozik a háztartásban, neveli a gyerekeit. Egész nap el van foglalva s este fáradt. Fáradt még arra is, hogy felöltözzön, hogy rendbehozza magát, hogy csinos, jókedvű legyen. S ha hazajön a férj: talál egy nem izlésses, panaszkodó, jajjal bélelt asszonyt.

Mit csinál? Először megpróbál segíteni a dolgon, próbálja megmagyarázni, hogy a háztartásban végzett munka a feleségnek éppen úgy kötelessége, mint a férfinak a kenyérgyártás és hogy azért semmiféle érdemrend nem jár. Sőt, hogy a legtökéletesebben végzett házimunka után, még a nagytakarítás után is, az asszonynak szépnek, frissnek, tisztának, ápoltnak kell lennie.

Természetesen az asszony ezt nem fogadja el. Azzal érvel, hogy „*aki cseléd, az nem lehet úrnő*”. És sokatmondó mosollyal megoidja ilyenfélével: „*Persze... nekem nem telik többre. Micinek igen. Ő fodrászhoz jár, meg kozmetikushoz, kalaposhoz, meg szabónőhöz. Nem csoda hát, ha elegáns és szép. De hogyan legyek én az, mikor nekem csak ritkán telik ilyenmire.*”

Pedig bizony akkor is lehet... Nagyon is lehet. Csak kis ügyesség kell hozzá. meg okos pénz- és időbeosztás. S ha az megvan, akkor a hazatérő férj — még nagytakarításkor sem talál gondozatlan, rosszkedvű asszonyt, hanem illatos, kedves, ápoltat.

De hiába. Ezt nem akarják elhinni a nők. Túlnyomó részben még ma is azt hiszik, ha meghódították és megszerezték a férjüket, örök időkre minden munkát elvégeztek. Pedig nem... Mert azután, jön csak az igazi, a nehéz munka. Az állandó munka. A férj megtartása, a házasság érzelmi részének épségben tartása... Azért mondom csak érzelmit, mert minden ezen fordul meg. Minden... Az természetes, hogy a szerelem, bármennyire is lobogott az elején, nem marad mindig ilyen. És itt — megint nagyot hibáznak az asszonyok. Azt akarják, hogy az mindig olyan maradjon. Hogy az ő férjük érzelme szálljon szembe a természet rendjével, amelyben egymást váltja fel a tavasz... a nyár... az ősz... a tél... és maradjon mindig a nyárnál. A lobogó, forró nyárnál. Hát ez lehetetlen. A legtöbb, ami lehetséges, az, hogy a forró szerelem lassan lehűl és hogy a lehüléssel lassan barátság, szeretetté enyhül. Ha ez megtörtént, minden rendben van, mert a barátság nem zárja ki a szerelmet, sőt... Baj csak akkor van, ha a szeretemből egyetlen nagy zuhanással a közönybe, nemtörődömségbe, ellenségeskedésbe süllyedünk.

Hogy ez be ne következzen, el kell követni mindent. Még a mindennél is többet. De nemcsak az egyik házasságnak, mind a kettő-

nek. A férjnek nem lehet és nem szabad azért zsörtölődnie, hogy az ebéd negyedórát késik és egy kalapszámla miatt sem lehet az asztalt döngetni. Viszont egy kimaradásért az asszony se csináljon jelenetet, mert az a férj, aki itt-ott kimarad, még a legjobb, legrendesebb ember lehet. Csak hát vágyik egy kis szabadság után. Eppen úgy, mint az asszony egy új kalap után. Azt az áldozatot is meg lehet hozni, ha a férj lefekszik délután, hogy az asszony kiviszi a szobából a telefont és a gyerekeknek megparancsolja, hogy csendben legyenek. A fürdőszobában sem kell okvetlen, hogy zavarják egymást és a szórakozásban is megegyez-

Füstbement nagy tervek...

A gépesített szovjet mezőgazdaság csődje

A szovjetsajtó most az aratás előtt nem győz eleget panaszkodni a mezőgazdasági szabotázs-cselekmények miatt. A kollektív mezőgazdaságokban ugyanis a szabotázs-cselekmények száma állandóan emelkedik. Ezzel magyarázzák azt is, hogy a szovjet-unió loállománya katasztrófálisan süllyed. A mezőgazdaság túlzott mechanizálása ugyanis azzal a következménnyel járt, hogy egyrészt a traktorok nem válnak be, másrészt a lovak elpusztítása következtében nem tudják fölszántani és bevetni a földeket, mert az orosz parasztság hozzá nem értése miatt a traktorok a legtöbb helyen használhatatlan állapotban vannak, ujakat pedig nem tudnak számukra gyártani. A kollektív mezőgazdaságok hivatalos lapja megírja például, hogy a Voronezs-kerületben a traktorok 55 százaléka használhatatlan, a Kjubisev-kerületben 63 százaléka és a Kalinin-kerületben 71 százaléka került már a traktorok közül a lomtárba. A legnagyobb baj az, hogy a földműveseket nem tudták idejében kioktatni a traktorok használatára és a gépek emiatt mentek tönkre. A traktorjavító műhelyek pedig igen lassan és hanyagul dolgoznak, másrészt oly sok munka zúdul rájuk, hogy nem javítják ki tökéletesen a gépeket, úgyhogy ezek hamarosan ismét használhatatlanná válnak.

A Krím-félszigeten egy technikai bizottság a napokban 2287 traktort vizsgált meg és kiderült, hogy azok közül 569 teljesen használhatatlan. A kolhozok és szovhozok traktorai közül 50 százaléka pár hónapi használat után teljesen csődöt mondott. A szovjetsajtó a traktorgyárakat is vádolja, amikor így ír: „A gyárak készületesen és rossz anyagból gyártott gépeket szállítanak, a javításokat pedig képzetlen munkásokkal végeztetik, így azoknak semmi haszna nincs”. Nagy a panasz amiatt is, hogy a mezőgazdaság nem kap elegendő benzint, noha Szovjet-Oroszország egyike a világ legnagyobb olajtermelő államainak. A vasutak azonban néha hónapokon keresztül nem szállítanak

hetnek úgy, hogy mindkettőjük izlése ki legyen elégítve.

Megegyezni... Alkalmazkodni... Tapintatosnak lenni... Egymás izlését, kívánságát tiszteletben tartani... Nemcsak követelő, hanem adni is... Körülbelül ez a házasság alfa és omegája...

Ezekből és a hasonlókból ötven százalék az egyik oldalon, ötven a másikon. Sőt, ha az ötven nem elég, az asszony még meg is toldhatja kicsit... Hogy miért az asszony? Mert az asszonynak a vérében van az alkalmazkodás és mert az asszonynak még sokkal jobban, mint a férfinak, érdeke a házasság harmóniájának megtartása. Hogy miért? Mert még mindig a házasság és nem a kenyérgyártás munka az asszonynak az életeleme. A házasságon, az otthonon kívül a legtöbb asszony még ma is taljaltalan. S ha nem is az. S ha kenyeret is keres. Akkor is az asszony legyen az, aki enged. — Mindig, minden vonalon. Ezt dik-tálja a józan ész, az egyházi és világi törvény és a természet minden rendelkezése.

Rendeteg tapintat mindenben... A házasság nem — mint ahogy a fiatalok tévesen hiszik — siring tartó enyelgés, hanem siring tartó szövetség, amely azonban csak akkor maradhat fenn, ha mindketten mindent megtesznek fennmaradásáért. Ha mindketten elfelejtik kicsit önmagukat és élnek a másik életét. Ha nem gondolják, hogy a másik élete gyerekjáték, az övé meg napról-napra megújuló áldozat. Mert igenis *mindegyiké áldozat*... Mindig megújuló áldozat, amit azonban azért, akit szeretünk, akár szerelemmel, akár szeretettel szeretünk, szívesen hozunk.

olajat s ha az olajos vagy benzines hordók el is jutnak a falvakba, oly lassan érnek el a rosszul felszerelt tartályok rendeltetési helyükre, hogy közben a hordók tartalma igen gyakran a felére apad. Oroszországban a túlzott ujitási vágy tehát rendkívül megbosszulta magát és ma az orosz mezőgazdaság tiszerte rosszabb helyzetben van, mint volt a háboru kitérése előtt. A orosz ujitók, akik megváltást vártak a gépek bevezetésétől, nem gondoltak arra, hogy csak kulturált földművesekkel lehet magasabbrendű gazdálkodást üzni. Így a gazdasági légvárak hamarosan összeomlottak, a feldühített parasztság pedig ma már babonás félelemmel tekint a mezőgazdasági gépmunkásokra, amelyek oly rutul cserbenhagyták őket, éppen a legnagyobb munka idején.

Jean Harlow,

a világhírű amerikai filmsztár váratlanul meghalt

Asszonyoknak

Ujítások a kertben

Ha eddig szorgalmasak voltunk, virágdiszben pompázik már nálunk minden. De ezután se hagyjuk abba a kapálást, gyomlálást, locsolást. Vegyük elő a kerti ollót és vágjuk le az elnyílt virágokat, a zsugorodott vagy száraz leveleket; csak az elvirágozott fejcskét hagyjuk meg, melyről magot akarunk szedni a teljes megérés után. Az ilyen legjobb egy kis színes fonállal megjelölni. Nemsokára itt az ideje annak is, hogy elvesztük a jövő évre nyíló évelő magokat, szegfűt, mályvát, árvaszékát, stb. Csak mennél több virágot!

A mai modern kertek japán mitára úgy vannak ültetve, hogy kis napos helyen rengeteg fajta nyíló, márciustól novemberig egyre mosolygó virágzónyeg az egész. Tanulmányozzunk, kísérletezzünk egy kicsit, hogy mi nyílik szépen nálunk, s azt ültessük, úgy, hogy legyen szín, legyen illat a kertben.

A modern kertészet még az utakat is megreformálta. Azelőtt rengeteg baj volt a kavicsos, homokos uttal, mert egy-egy kiadósabb eső után nem győztük gyomlálni a felburjánzó gázt. Most, különösen ha olcsón és könnyen jutunk kőlapokhoz, ezekkel rakjuk ki az utat. Kisebb-nagyobb lapoknak egymásmellé helyezésével, szép, változatos mintájú utakat kaphatunk s ha a kövek közötti réseken ki bír hajítani egy kis mohaszerű zöld, az még szép is. A széles, vegyes virágágyaink közé hatoló keskeny utakat is kirakjuk nagy lapos kövekkel, sőt földszinig süllyesztjük őket, hogy kényelmesen és szárazon járhasunk rajtuk a sok virág között. Általában a kövek igen hasznosak a kertben. Utakat szegélyező virágágyakat igen jó erős, le nem omló kőbe foglalnak s ha rájuk boruló virágok közül kikandálnak, igazán nem hatnak merev hidegen Némethy nagyobb növény, pl. a klématisz nem tűri, hogy a nap gyökerére süssön. Ilyenkor egy-két követ rakunk mellé árnyékolónak, ezek védik a tövét és még a viznek túlságos gyors elpárolgását is megakadályozzák. O. I.

Kerti ruhák divatja

A célszerűség és a könnyed szépség jegyében készülnek a kerti ruhák a nagy divattervezők műhelyeiben.

A kerti sport számára készült modellek legnagyobb része egészen rövid és olyan szabású, hogy a könnyű mozgást biztosítsa. De van néhány hosszabb, nem sport-jellegű modell is: pl. nagyon kedves egy zöld alapon, sűrű apró fehér pettyes mosóselyemből készült, derékban sűrűn ráncolt kerti ruha, keskeny fehér rücs díszel.

Egy nyers színű vászonból készült kerti ruha, elől végig nyitott, különböző színű keskeny szalagokkal összekötve. Általában kedvelt a pettyes kelme; sokszor kombinálva a sötét alapon világos pettyes kelmét, a megfelelő színekben világos alapon sötét pettyes anyaggal.

Csinos egyszerűségében egy Rochal-modell: fehér kerti ruha piros, fehér pettyes foulard övvel.

Patou egy színes, virágos mintás kabátos vászon ruhát mutat; ehhez hasonló egy szintén nagyon egyszerű, sima kabátkás öv nélküli sochas-modell, durva paraszt vászonanyagból, melynek érdekes díszei a kabátka két oldalán színes, virágmintás anyagból tett nagy zsebek.

Nagy kerti kalapok egészítik ki, a kerteszkedő színes, bájos siluettjét.

RÓZSASZÍNŰ SZEMÜVEGGEL...

Szép

a rét virág május-könnyharmattal, az ezüstös holdfény s erdei madárdal.

Szép

a csokolatlan hamvasarcu lányka s lelke is ha azt az imádságba zárta.

Szép

bánatbarázdán könnyet felszárítani s aztán mindezekről egy kis verset írni.

MARJALAKY TIBOR

Az automobilizmus szenzációja!

Megérkeztek

a világhírű amerikai gyártmányu, modern, elegáns, kényelmes és gazdaságos 1937-es típusu **STUDEBAKER-AUTOMOBILOK**

Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek

a **STUDEBAKER**-művek gyári képviselőjénél:

az **N. B. PERRY** automobilvállalatnál

CLUJ, Regina Maria utca 53.

Látogatás dr Némethy Gyulánál, aki felledezte számunkra a legnagyobb transzylvániai árnykép-művészt

Kanonoksr 9.

A hosszú, hangulatos árkádsor közepén van az a tömör tölgyfakapu, amelyik a Székességi-ház sekrestyebejáratával szembenéz. Köröskörül zöldellő lombok, virágillat, csend; messzi esik innen a város lármája. Aki itt él, magasan az emberek fölé emelkedik bölcsességével, tudásával, szíve jóságával és lelkének emelkedettségével. Délutánonként végigsétáltat a főutcán, meg-megáll könyvesboltok kirakatai előtt, s néha benéz a Katolikus Körbe, csöndes olvasgatásra. Úgy hívják: dr Némethy Gyula pápai prelátus, formovai apát, I. szertartású kanonok. Ez a név a magyar műtörténetben is nagy súlyt jelent, ünnepe, ha egy-egy cikke, tanulmánya valamelyik lapban megjelenik.

Hogy dr Némethy Gyula kiváló műtörténész és egyházművészetünk egyik legnagyobb tudósa, ez közismert. Azt azonban alig tudja valaki, hogy Némethy Gyula a képzőművészet egyik legkevésbé kultivált ágát, a rehkívül fejtett rajztudást és formaérzéklet igénylő árnyképezést olyan művészettel művelte, amelyen magas fokra még a biédlermaier kor kiváló művésze, Zsarnóczay Alajos sem emelkedett.

Az árnyképezés, vagy ahogy eredeti néven nevezik: a silhouette művészete francia találmány s nevét Etienne de Silhouette francia pénzügyminiszteről kapta, aki először foglalkozott árnyképek kivágásával, a XVIII. század vége felé. Kezdetben a fényképezést pótolta és úgy készítették az árnyképeket, hogy a modellt odaállították egy fehér fal mellé, lerajzolták profilja árnyvonalait s az így nyert, életnagyságú árnyképet lekicsinítve vágták ki papírból. Később egész figurákat, sőt jeleneteket is készítettek s a XIX. században mint könyvillusztráció is erősen divatban volt. Ebben az időben a magyar Zsarnóczay Alajoson kívül nagy művésze volt az árnyképezésnek a német Konevka Pál, aki Shakespeare Szentivánéji álmához és Goethe Fausztjához készített csipkefinomságú árnykép-illusztrációkat.

A fényképezés technikájának rohamos fejlődése és a festőművészet a XIX. század végén háttérbeszorították az árnyképezés művészetét s ma senki sem gondolná, hogy fekete papírból egy éles és hegyes ollóval olyan megkapóan mélyhatású művészi munkát is lehet alkotni, mint az a szárnyasoltárkép, amelyet dr Némethy Gyula másodéves teológus korában (17 éves volt akkor a ma 70 esztendő nagy tudományú főpap) három hét alatt készített.

A végtelenül finom munka ott függ dr Némethy Gyula könyvekkel és képekkel borított dolgozószobájának falán.

Néhány nappal ezelőtt abban a ritka kitün-

tetésben részesültünk, hogy Némethy Gyula ifjúkori remekművét megtekinthettük s a kép történetét az alkotó művész szerénységével s a főpap, teológus korára visszaemlékező kedves derűjével meséli el:

17 éves volt, amikor a teológia második évét járta városunkban. A tudós és bőkezű mecénás, Lipovniczky püspök kormányozta az egyházmegyét; s az ifjú teológus Némethy Gyula azzai lepte meg a rajongással körülvevett püspököt, hogy fekete papírból egy csúcsíves szárnyasoltárképet vágott ki; középpont a Krisztus-feszülettel, kétoldalt pedig bibliai jelenetekkel. Ezek az oldalképek alig nagyobbak egy-egy okmánybélyegnél, de hajszálfinom vonalak olyan biblikus hangulatot és jellemző formát adnak a jeleneteknek, hogy művész-finomra hegyezett irónnal se rajzolhatta volna szebben.

Hallatlan türelmet, odaadó figyelmességet és rajztudást követel ez a munka s ha tekintetbe vesszük, hogy dr Némethy Gyula a három hét alatt a teológián is tanult, s így kevés szabad idejét kellett a szilüett-kép elkészítésére szentelnie, s fiatalágát is szemelött tartjuk: olyan megbecsülést érdemel ezért a munkáért, amit a bölcs és tudós műtörténész is megadott az árnykép alkotójának.

Ezért a végtelenül finom műért az ifjú Némethy Gyula Lipovniczky püspöktől annakidején 10 pengő forintot és — egy ebédet kapott elismerésül. Mikor aztán Lipovniczky püspök elhalálozott, a képet jószágkormányzója örökölte, akiktől annak a testvérhuga kapta meg a megbecsült és múzeális értékű remekművet. Némethy Gyula dr megtudta, hogy kinél van a számára különösen értékes árnykép s most visszavásárolta magának, hogy ifjúkori munkájában gyönyörködhesse.

Míg ezeket elmeséli dr Némethy Gyula, előkerül a könyvespóleról egy vastkos kötet, amiben kézirással „előállított” hetilapocskák húzódnak meg. A lapocskák „Időtöltés” címen „jelent” meg s Némethy Géza, az elhalt egyetemi tanár, a neves magyar tudós „szerkesztette” 1878-ban. Némethy Gyula fivére „lapjában” csak mint illusztrátor szerepelt, „külső munkatárs gyanánt”, de könyv, illetve lapdíszei, amelyek szintén árnyképek, meglepően hangulatos és finom munkák s nagy kár, hogy a szűk családi körre korlátozott kis „lap” keretein nem nőhetett túl a fiatal Némethy árnyképező művészete.

Bizonyos, hogy ha a körülmények masként alakultak volna és dr Némethyből nem lett volna főpap és műtörténész, mint az árnyképezés ritka tehetségű művésze is hirt, nevet szerzett volna magának.

Huzella Üdön.

Rögtön elmúlnak

a
láb fájdások**3 nap alatt pepig
tökéletesen rendbe-
jönnek és megszépülnek a lábak.**

1. nap. Megállapítható a lábok puffadtsága. Égő, viszkető érzés. Izgadás. Elszibbadnak a lábak, kimondhatatlanul fáradtak. Otomnehéz érzés. Fájdalmak az ízületekben.
Recept: jó meleg lábfürdő egy márknyi valódi Rókus-sóval. Azonnali megkönnyebbülést!

2. nap. A Rókus lábfürdő után a fájdalmas tünetek szemmel láthatóan visszafejződnek. A vér rendszeren kering. A Rókus-sóból felszabaduló milliónyi oxigénbuborék felhívja a pórusokat, miáltal a gyulladássos tünetek egyszerűen elmúlnak. Zsibbadás, csontfájdalmak nincsenek többé. Nem szorít a cipő, nem nyílat a tyűk-szem.

3. nap. Ezen a napon a Rókus-lábfürdő hatása egyszerűen bámulatraméltó. Felhorzsolásoknak, feltöréseknek nyoma se látható. Fáradtság-érzet nincs, a lábai frissek, munkára, sportra, táncra tökéletesek.

Beszerezhető 10 lel, 25 lel és 50 lelért.
Ügyeljen a zöld csomagolásra.

Fogjon hozzá azonnal egy valódi Rókus-lábfürdő kurához.

AZ ELPATTANT HÚR

Irta: LEGÉNY ELEMÉR

1.
Megtorpant a királyi palota árkádjai alatt és felszabadultan nézte a Campo di San Marco, amely káár egy roppant bálterem fényes, gomolygó tömegével csillaghimes égmennyezete alatt forrón vonzotta. A színházban nehéz estéje volt. Még fülében zugott az ünneplés tapsvihara, amely a Teatro Rossini karmesteri emelvényén ostromolta, de az ünnepi vacsoráról egyszerűen elszökött. Sohasem érzett ilyen súlyos fáradtságot.

— Egyedül lenni! — borzongták, könyörögtek az idegszájai, de nem a lakás magánya után epekedett. Jól tudta, hogy ott rátörnek a Rossini színház összes hangjai, a melódiák, kísértetiesen kivillannak a zenekar mozdulatai és megjelenik a cellista rémült ábrázata, aki öt perccel a hangverseny megkezdése előtt hozzárohant és szörnyű panaszkodásban áradt ki, mert a hangszerén elpattant egy húr és aranyért sem tud újat szerezni helyette.

— Egyedül lenni a tömegben, valakivel, a megálmódott ismeretlennel, ahol nem ismerik! — Kilépett a térre és sodortatta magát. Körülötte gondtalan, szórakozó társaságok hullámzottak. A tengerész nagyzenekar fehér egyenruhái és kurtjai csillogtak az emelvényen, a zenére senkisé megfigyelt, mindenki hangosan beszélt és a világ minden nyelvén körülrepkedtek a szálló szavak. Fel-alá járt néhányszor az óratoronnytól a Campanile tövéig, aztán letelepedett a Quadri egy asztalához, espressot és vermuthot fagyosított. Nem bírt a nyugtalanságával. Fízett és elindult a Merceria irányába. Mindegy, akárhová — gondolta türelmetlenül Csácsy Kornél, ma este ünnepelt zeneköltője.

2.
A Merceria szikrázó kirakatai előtt szórakozottan ténfergett, aztán találmorra befordult egy sikátorba, majd egy másikba, aztán egy harmadikba. Majd visszaiykekezett a Márkus-térre, de végképpen eltévedt az apró callek öreg épületeinek zürzavarában. Egyszerre kínzó éhség lepté meg. Az ünnepi vacsora előételén kívül semmit sem evett ebéd óta. Vizsgálódni kezdett, tán ebben a calleban akad valami trattoria-féle. Lassan lépkedett az ódon falak között, vén kapuboltozat felett megállította egy emléktábla. Cominelli doge Labia ellendoga elől rejtözve ebben a kapualjban töltött el egy éjszakát.

— Megható. — gondolta. — de valamit enni is szeretnék. Végre megpillantott valamelyik palazzo első emeletén egy kivilágított ablaksort. Az ablaktáblák tárva voltak, tánczene hangzott és estélyi ruhás hölgyek, frakkos férfiak jöttek ki a házból.

— Ez valami mulató lesz, vagy idegenek klubja, mindegy — gondolta a karmester, aki életében először járt Velencében. — Itt bizonyára enni is lehet valamit. Sietve elhaladt a nagyot köszönő portás előtt és már a kikopott márványlépcsőket rólta. Megállott a nyitott előcsarnokban. Egy szobalány-féle fiatal nő elvette cilinderét és havelkiát. Gondolkodás nélkül lépett belébb. Az alacsony mennyezetű, márványfalu teremben táncoltak.

— Hol lehet itt enni? — kérdezte borzalmas olaszszággal egy térdnadrágos camerierétől. — A cameriere mosolygott és intett, hogy nem érti, mi a kívánsága az excellenzának. Csácsy Kornél erre minden tekintő nélkül mutatta, hogy ham-ham, enni akar. A térdnadrágos ujjb mosollyal irányította egy oldalhelyiség felé. Kicsit szédelegve követte a mozdulatot és a táncolókat kerüldözve lépett be a szomszédos szobába, ahol pompás büffé meseországja tűnt éhségtől csilla-

gokat hányó szeme elé. Egyszerűen követte a többi vendég példáját, kiszolgálta magát, vett egy tányért, villát a készletből, aztán gyors egymásutánban tüntette el a homáros, langusztos, sajtos szendvicseket.

— No, ez nagyon jó volt, sőt pompás volt, — állapította meg elismerően.

Hát most már jóllakott. Inni szeretett volna. Körülnézett némi ital után. Ekkor találkozott a tekintete az övével, aki a tánctól kipirult arccal a táncterem ajtajához támaszkodva mosolyogva nézte a zeneszerzőt. Koromfekete hajának hullámai klasszikusan szép márványhomlokot kereteztek. A szemében rejtély, mély fekete lobogás. Az olasz nők annyira megcsodált fekete szempárja tüzelt rája, de a szép szájon valami gunyos mosoly ült, semmi kétség, a fiatal hölgy rajta mulatott. Rajta, Csácsy zeneszerzőn, az est ünnepelt hősén. A karmester elpirult.

— Megérdemlem, hogy mulasson rajtam ez a gyönyörű velencei leány — gondolta. — úgy faltam, akár egy éhes vadászb. — Érezte, hogy neveltségessé tette magát és éppen ő előtte, az álomszép olasz leány előtt. Elfelejtette a szomszúságát. Most már csak fizet és megy innen. — Majd a Márkus-téren a Quadriban, vagy az Aurorában iszik valamit. Magához intette a camerierét.

— Signore prego nota! (Ennyit már tudott olaszul). — A térdnadrágos ember kétségbeesett mozdulattal intette, hogy nem érti. A komponista kézzel jelezte, hogy fizetni akar. — Nota, nota — ismételte türelmetlenül. A cameriere vállat vont és a gunyosan mosolygó fiatal hölgyhöz sietett, széleseben jelentette neki az esetet.

A gyönyörű ifju hölgy most megindult a karmester felé. A karmester ebben a pillanatban a szemben függő tükröbe nézett. Láttá rendetlen szöke üstökét és rémült kék szemét. Pillantása félrecsuszott nyakkendőcsokrára tévedt. — Mi lesz itt most? — kérdezte magától, mert rájött végre, hogy valami szörnyű bakklövést követett el.

Az adriai tengerpart tavaszi pompában.

Képünk a gyönyörű Adriát a jugoszláviai tengerparton ábrázolja, ahol a zord hegyek lejtőit is virágbaborította már a nyár.

Könyvismertetés

A világ csodái

Meghívom az olvasót egy kis idő-utazásra. Fölzárunk Wells időgépre, visszafutunk ötven évet, célhoz érve beszállunk egy szellemi filléres gyorsvonatba és visszahoz hennünket a mai korba. Közben kinézünk az ablakon.

Apámtól nem egyszer hallottam, hogy az ő gyerekkorában, amely a múlt század ötvenes-hatvanas éveire esik, esténként ők, gyerekek — kilencen voltak — meg a két szülő körülültek a nagy kerek asztal. Az asztal közepén egy szál fagygyertya égett s a fiuk ennek világánál tanulták leckéiket, a lányok ennel készítették finom kézimunkáikat. A legkisebb gyerek dolga volt, hogy az erre a célra szolgáló, olloszerű szerkezettel, a koppanzóval, olykor lecsipje a fagygyertya füstölő belét.

Az én gyerekkoromban, ahonnan utazásunk kiindul, már petroleummal világítottak abban a nagy alföldi városban, ahol felnőttem. Gimnázista voltam, amikor bevezették az új csodát, a villanyvilágítást. Bizony csoda volt, csak egyet csak a kapcsolón, hogy ragyogó világosság arassza el a szobát. Körülbelül ugyanebben az időben vezették be a városba a telefont is. Egyszer kimentem az országos vásárra, a mutatványosok terepére s ott két új csodát is láttam egyszerre: ha lefizettünk két krajcárt, a mutatványos megindított valami kis gépezetet, két gumicső végét a fülünkbe dugtuk s hallgathattuk az Edison által nem sokkal azelőtt föltalált fonográfot, a mai gramofon őseit. A másik csoda az volt, hogy újabb két krajcár lefizetése ellenében valami kis szekrényke alá tettük a kezünket s megláthattuk a csontjainkat: így mutogatták Röntgen találmányát. Ugyancsak gyermekkoromban, negyven és néhány évvel ezelőtt, terjedt el a kerékpár, miután pár évvel ezelőtt föltalálták a pneumatikot és a golyóscsapágyat, ami használhatóvá tette a régi, nehézkes szerszámot. Más: 1909 nyarán odaát jártam tanulmányúton Amerikában. Mikor egyszer a vonatunk megállt a Sziklas hegység valamelyik kis városánál, láttam, hogy az amerikaiak szörnyű izgalommal lobogtatják frissen vásárolt újságjaikat. Megkérdeztem, miért olyan izgatottak. Az történt, hogy a most nemrég elhunyt Blériot akkor repülte át a La Manche-csatornát, embernek akkor sikerült először repülni rongyos 25 kilométernyi távolságot. Ennek alig több, mint huszonöt éve s ma menetrendszerű közlekedési eszköz a repülőgép — több ezer kilométeres távolságokra.

De nem folytatom a felsorolást, a szikratávtróról, rádióról, mozióról már nem is beszéllek. Az eddigiek is elegendők arra, hogy elszédüljön tőlük az ember. De szédülés közben is eszünkbe jut az a majdnem száz év előtti történet, amikor a washingtoni szabadalmi hivatal egyik vezetője fölterjesztést intézett a kormányhoz, hogy szüntesse meg a szabadalmi hivatal működését, mert az intézet fölöslegessé vált, amit ugyanis emberi elme kitalálhatott, az már mind megvan, a tavábbiakban nem várható lényeges, újabb találmány. A derék ember jókorát tévedett, mert amit fentebb elősoroltunk, az mind később jött. És nemcsak később jött, hanem csak parányi részét teszi annak a haladásnak, amelyet az emberi kultúra az utolsó félszázadban felmutatott. Mert nem szöltünk a rádium csodáiról, az atom-elmélet haladásáról, amikor az egykor oszthatatlannak vélt atomot ma felosztják elektronra, protonra, pozitronra és neutronra. S hol vannak még az élettudomány megismerései, amelyeknek orvosi s gyakorlati fontosságuk, mert az emberi életet egészségesebbé és hosszabbá teszik, tehát holdogabbá: hol marad a vitaminok és hormonok megismerése?

A haladás olyan szédületes, hogy immár a ezaktudós is csak a maga szűk területén tud eligazodni. Pedig a művelt laikus is szeretne széjjeljelézni egy kicsit, tájékozódni a haladásnak, a találmányoknak, fölfedezéseknek, új megismeréseknek ebben a roppant tömkelegében. Fürst-Moszkovszki: A világ csodái című pompás munkája könnyen érthető tájékoztatást akar szerezni arról, hogy mi van a világűrűből hozzánk érkező kozmikus sugarakkal? mit kutatnak a sztratoszférában Piccard és társai? mi az igazság a varázsvessző kincskeresésére vonatkozólag? mit derítették ki újabban a mérhetetlen világégység titkaiból? hogyan működik a fotocella? hogyan működik az automatikusan kapcsoló telefon? min alapul a távolbalátás? mi az a nehéz víz? mit jelent a Colorado folyam híres Boulder gátja? stb... értelmes, világos, szórakoztató s teljesen megbízható válaszokat kap nemcsak ezekre kérdésekre, hanem ezer másra is.

Aligha tehet valaki nagyobb szolgálatot a művelt közönségnek, mint mikor egy ilyen, népzerű tájékoztatót ad a kezébe, hogy eligazodhasson a mai kultúra szédítő csodái között, hogy eligazodhassa a valóságot a babonás hitől.

Dr Fülöp Zsigmond

A pompás kötet ára teljes vászonkötésben 216 Ft. Kapható a Magyar Lapok könyvosztályánál.

„Gyimesi vadvirágok” a Boszporusz partján

Bucuresti, június hó.

Hirtelenszöke fiatalembert mutatnak nekem a Boratia-templom udvarán, amely vasárnap délelőttöként, a magyar mise előtt és után, valóságos kis magyar vásár képét mutatja.

— Lányi László vagyok Stambuból, — mondotta. — Most szabadságra megyek Magyarországra s egy napra megcsakítottam az útmal, hogy körülnézzek egy kicsit a román fővárosban.

— És mivel foglalkozik Konstantinápolyban? — kérdeztem figyelme, mert nem mindennap találkozik az ember olyan magyarokkal, akik a török fővárost mondhatják lakóhelyükhöz.

— A sztambuli magyar egyesület titkára vagyok, — felelte.

Hát ott is van magyar egyesület? ... Mennyit kinlódunk, hajlódunk itt Bucurestiben, hogy egyesületi életet teremtsünk az itteni magyarság számára és alig-alig megyünk valamire. S ugyanakkor a Boszporusz partján, ahol az itteni nagy tömegekhez képest csak elenyésző számban élnek magyarok, lenne magyar szervezett ség?

— De van ám! — dicsekedett Lányi László, aki eredeti foglalkozására nézve tanító. — Négyszázötven tagja van ennek az egyesületnek. De nyílvántartunk Törökországban mintegy kétezer magyart.

És lelkesen beszélt a konstantinápolyi magyar életéről.

— Közel egy évszázados múltta tekinthet vissza egyesületünk. Még a szabadságharc utáni emigráció tagjai létesítették s első disztagja is Kossuth Lajos volt. Ma is élnek még Stambulban idős magyarok, akik még emlékeznek ennek a legendás emigrációnak a tagjaira és kegyeletes érzéssel beszélnek róluk... De ápolja az egyesületbe tömörült sztambuli magyarság a nagy Széchenyi fiának, Széchenyi pasinak az emléket is, aki tudvalegőleg hosszú ideig Konstantinápoly tüzoltóparancsnoka volt s igen nagy tisztelet vette körül. Magyar felirású sírját minden évben meqkoszorúzzuk.

— És a Rákóczi emigráció emléke?

— Erről képeket és ereklyéket őriz az egyesület. Időnként kirándulásokat rendezünk Rodostóba, a Rákóczi-házhoz, amelyet a magyar kormány nemrégiben építtetett újjá, hogy a késsz utódoknak is zárandokló helye lehessen.

Azután ezeket mondotta még az egyesület működéséről:

— Szép körü helyiségünk van, amelyet a sztambuli magyar iparosok áldozatkészsége épített fel és tart karban. Nemrégiben színpadot szereltünk fel, amelyen magyar népszínműveket s általában hazai tárgyú darabokat játszunk. Legutóbb a „Gyimesi vadvirágok”-kal arattunk sikert... De minden eszközt megragadunk, hogy tagjainkban ébren tartsuk a magyar szellemet. Közművelődési előadásokat rendezünk s igyekszünk erősíteni a török-magyar rokonság tudatát, ami a törökökben nagyon elevenen él. Aztán jótékonykodunk: karácsonykor ötven magyar gyereket ruháztunk fel...

A legöregebbek is szépen beszélnek az anyanyelvükről. És ragaszkodnak hozzá nemzedékről-nemzedékre.

— S kikből áll a konstantinápolyi magyarság?

— Iparosokból, különösen vas- és fém-munkásokból. De az utóbbi időben me-

fogytakozott a számuk, mert a török törvények is védik a hazai munkát s a hatóságok sok magyar állampolgárságu munkást áttettek a határon... Szó ami szó, volt ezek között elég nemkívánatos elem is, mert a magyarországi kommunista uralom bukása után, akiknek politikai, vagy egyéb vaj volt a fejükön: előszeretettel menekültek Törökországba... A kik megmaradtak, azok is nagyjából magyar állampolgárságuak, bár a török honosságot öt esztendő törökországi tartózkodás után már minden különösebb nehézség nélkül el lehet érni. De nélkülözhetetlen szakmunkások, akik biztos kenyérben érzik magukat, nem sietnek magyar honosságuktól megválni. Általában rendes életet élnek, jól keresnek.

— S van a konstantinápolyi magyarságnak értelmiségi rétege?

— Hogyne. Ott van például a keleti vasúti társaság vezérigazgatóhelyettese, aki magyar ember. Aztán Kovács kapitány, a magyar egyesület elnöke, aki egy hajózási társaság vezető tisztviselője. A legöregebb konstantinápolyi magyar ember a 87 éves dr Páris is ehhez a réteghez tartozik...

Sajnos, a fiatal Lányi László nem tudott több időt szentelni nekem.

— Boesánat, — búcsúzott, — még annyit néznivalóm van Bucurestiben. Este nyolc órakor utazom tovább.

Pedig még sok kérdezni valóm lett volna...

(J. B.)

REGI TANYAI ÉJSZAKÁK

Már csak álmaimban jártok vissza olykor régi tanyai éjszakák.

Mikor visszahangozta minden fű, fa, bokor bődült fürjek pitypalattját.

Mikor az ágyam volt frissen kaszált széna, takaróm a csillagos-ég.

Nem ért el szívemig félelem árnyéka, hisz lábamnál ült a hűség.

Mint a betlehemi kisdre egykoron bámultak rám a barmok,

Közelségük nesze — s a békés nyugalom édes álomba ringatott.

Frissítő álomba... tudtam, hogy utamról, munkámról — ha jó a reggel —

el nem kések, mert jön pontos Apám és szól: „megvirradt már fiam, kelj fell”

Óh gyermek kacagás, jaj férfi könnyezés, elszűnyedt régi világom.

Most újra itt vagyok az ősi tanyán és folytatnám megszakadt álmon.

Fetrengem illatos széna-ágyamon a régi-régi ég alatt

Kerül az álom — és döbbenve hallgatom — nem úgy szól már a pitypalattya.

Fakón, gyűrűtten dob le a nappal, s az éj alig-alig simit rajtam.

Elkullogott tőlem messzire a hűség, az álom lázas, nyugtalan.

Félek, hogyha elalszom és ki költ fel reggel, mi lesz hogyha elmaradok

a holnaptól? — s a vak kétségbeeséssel én csak egyre viaskodok.

Jaj ki költ fel reggel?... hol vagy Apám hol vagy fű mér a hajnali szellő...

Hol vagy Apám, hol vagy!... nem felel csak hallgat, csak hallgat, mint a temető.

SÁRKÓZY GERŐ.

KERESZTREJTVÉNY

20. (243.) szám.

Beküldte: *Ily. Zakariás I. István*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64
65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112

Beküldendő: vízsz. 1., 22., 51., 80., 89., függ. 1., 25., 26., 34. és 35. sorok. Beküldési határidő: június 17

Vízszintes sorok:

1 A 18. század legmodernebb szelleme és lírai költő neve. 17 Megjelenés bizonyos korig évenként kötelező. 18 Folyó (fonet.) 19 Magyar király is volt. 20 Első betű nélkül: Hitehagyott. 22 A vízsz. 1-nek tréfás verse 4 könyvben (ék. nélkül). 23 Ismeretlen adakozó + harmadik betű utolsóának tevé: Hüvely. 24 Nagy harang hangja (ford.) 26 O-val: Olasz folyó. 27 Háló fülke. 28 Angol államfői, az Antant megteremtőjének neve. 29 Mithológiai királyleány + rossz jósló neve. 32 Párol. 33 Személynévmás = ugyanez idegen nyelven. 34 Német hal + Angoljáték, mutató névmással. 36 Ara betűi keverve. 37 Sir. 38 Kezdet. 39 Föld istennője (ford.) 40 Ő-vel közben: Pech (ford.) 42 ...sz. 43 Durva szövet (ford.) 44 Köztársasági elnök neve. 45 Utolsó betű nélkül magyarul: szőlő. 47 Vissza: főzések + idegen előfa. 49 Nemes lófaj egyik fele. 50 Férfi név. 51 Két olasz költő, kiknek nyomdokait követte (ék. törless.). 52 Vissza magyarul: Víz varjú (fonet.) 53 Rétes mássalhangzói. 54 Vissza: Testrés + szöglet. 55 O. a. h. a. 56 Jó gomba. 57 Hely anagrammája. 58 Két egyforma hangzású betű, első német. 60 Esőcsepp hangja. 62 Tanévben van. 63 Király (idegen szóval, fonet.) 64 Ernő mássalhangzói. 65 G-vel: Táncosnő. 67 Zpórdéasz. 70 L-lel: Vezér neve. 71 Város Campaniában. 73 Művész + Levezető csövecské (6-ik betű nem kell.) 74 Nagyközség Pest vármegyében (ék. törless.). 75 Magyarul: Bókolat (fonet.) 77 Olasz hangskála egyik hangja. 78 Igekötő (ékezettel.) 79 Jöndulatu daganat (ford.) 80 A vízsz. 1-nek lírai költeményei és dalai (é = a.) 86 Préselt. 87 Három egymást követő magánhangzó. 88 S-sel közben: építész mindkét neve. Tervei: kultusz-miniszterium, Lukács-fürdő, stb. 89 A vízsz. 1-nek szerelméhez írt egyik verséből két sor idézet (ford.)

Függőleges sorok:

1 A vízsz. 1. verszetének szépségei (ék. törless.). 2 D-vel közben: A magyar képzőműv. lexikon írójának neve, de egy színigazgató neve is. 3 F. kezdőbetűvel: építész, a szegedi fogalmi templom tervezőjének neve és keresztnévnek két első betűje. 4 48-as honvéd tábornak neve. 5 A gyomornedvnek az emésztésnél egyik fontos alkotórésze. 6 E-vel: román baci (ék. törless.). 7 Herkules anyja (ford.) 8 Képző szó. 9 Japán Bismarck. 10 Kettős mássalhangzó régiesen. 11 G-vel: Bűvész (é = ő, fonet.) 12 A kali lug. 13 N-nel: női név. 14 Régen volt az úri fogatoknál. 15 Magyarul hivatal + idő. 16 A jezsuita rend alapítójá-

nak neve és keresztnévnek első betűje. 21 Sorozmánév képző (ford.) 22 Fegyver (ford.) 25 Komikus eposztravezető, melyet a függ. 31. hatása alatt írt a vízsz. 1. 26 T-vel közben: a vízsz. 1. dalkölteménye. 29 Két olasz költő neve, akiknek utánzója volt a vízsz. 1. (l = i.) 30 A bizományba adott és el nem árusított árukkal való eljárás latin kifejezése. 31 Jezsuita német költő és író neve és keresztnévnek két első betűje (2-ik betű nem kell.) Ennek hatása alatt írta a vízsz. 1., a vízsz. 22. és függ. 25. alatti verseit. 34 Ehhez írta a legtöbb lírai verseit a vízsz. 1. — névelővel 35 A vízsz. 1. ódája. 38 Ismert viccelt alak. 41 Zsinég. 43 Francia író neve, 46 B-vel: Bányai Elemér írói neve. 48 Pici. 50 Ecetgyáiban van. 59 Nagyközség Békés vármegyében (n = v. ékezettel.) 61 Széthullott. 63 Pipaszár (ék. törless.). 64 Vissza H-vel: Honi ital (ékezet törless.). 66 Vissza: Két azonos mássalhangzó + Diszterem. 68 Idegen férfi név. 69 Nagyközség Komárom megyében (ford.) 70 Olaszul: gyorsan (ford.) 72 Téska keverve. 74 Arab kalifa (ut. betű nem kell). 76 Idomtalan (ford.) 79 Vissza: opera (ék. nélkül.) 81 Igekötő. 82 Idegen pénz (ford.) 83 Azonos magánhangzók. 84 Latin segédige egyik alakja. 85 Uraikodásban van.

18. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

A virágnak megtiltani nem lehet. Az kiabál legjobban, akinek a háza ég. Elrűtít. Tomahawk. **Helyesen megfejtettek:** Szabó Józsefné, Szeheny Gerő, Dombrády Gyula, Dombrády Dóra, Csavár Endre László, Bodor Mancsi, Lázár Béla, Ráduly Gyula, Simits Erzsébet, Bucs József, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judit, Mésztrik Kató, Dombrády Ferenc, Miller Kriszta, Lakatos Irén, Fuchs Ottó, Gyöngyössi Baba, Medvics Károly, Papp Mózes, dr. Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Patyánszky Erzsébet, Jámbor Kálmán. A jutalomkönyvet Miller Kriszta nyerte meg. Elküldöttük.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE

Gy. B. (Fáget). Nagy örömmel olvastam levelezőlapodat és a jól sikerült megfejtés külön örömet szerzett. Persze, ma még a magyar helyesírással kissé hadilábon állsz, de majd ezt is megtanulod a kedves nővérek között. Mindég örömet szerzel, ha írsz, számolj be majd vizsgád eredményéről is! Szeretettel üdvözöllek, mint legfiatalabb keresztrejtvényfejlesztőnek.

S. M. A kérdőzött 69. vízszintes sor helyes megfejtése: Ural, Lear. Üdvözlét.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cim a kiadóban 10 lel.

Lakás

Kiadó
tisza egyszoba konyhas lakás, mellékhelyiségekkel aug. 1-től. Oradea, Str. Mihail Sorbul 23. szám.

Kiadó
augusztusra 3 szobás öszzkomfortos lakás. Oradea, Str. Delavrancea 43. Sztarill ház.

Kiadó
1 és 2 szobás lakás. Oradea, Str. Codrilor 11

Különbejárati
utcai és udvari butorozott szoba kiadó. Oradea, Str. Nicolae Jiga 11-A szám.

Kiadó
uri családnál a központban különbejárati, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea Str. Bratianu 21.

Különféle

Teniszezőket
felvesznek a postás pályán Parcoul Rhédeyben 500 lei egész napos szezonnra. Érdeklődni Gorun inspektornál, főposta, I. em. 61. d. e. 11-1. Oradea.

Reichsdeutsches
Mädchen, perfekt rumänisch und auch etwas französisch sprechend, sucht Stelle nur zu gréeseren Kindern in guter Familie in Oradea. Offerten in Administration.

Köszörműtessünk
Kelemen iun. köszörműnél, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok)

Színes és finom
fehérnemű himzést vállalok. Szabó J. Oradea, Georgehe Lazar-u. 5.

Oktatás

Zenker Margit
szalonja vállal angol, francia rói ruhavarrást Legmodernebb szabás tanítás. Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 44.

Andrássi Ede
zenetanar országos kar-nagy. Oradea, Strada Alexandri 13. Egyéni képzés, mérsékelt díjak. Felvétel szerdán. Szombaton

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

* Számos női bajnál végtelen nagy megkönnyebbülést szerez reggel, éhgyomorrra félpohárrnyi természetes „Ferenc József” keserűviz általl, hogy a belek tartalmát gyorsan felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azokivül pedig az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Készült a Szent László-nyomda Rr. környomógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Alkalmazás

Vaskereskedő segéd
alkalmazást nyer, aki fűszerben jártas, előnyben részesül. Sztruház László, Carei.

Vilányserelő,
fiatal segédet fólvesz Dautlich villamosvállalat. Oradea, Alexandri utca 40. szám.

Gyermektelen
házaspárt keresünk házmesternek. Ertekezhetni: Oradea, Pavel-u. 24. alatt.

Bejárónő
keresek azonnalra, lehetőleg középkorú nők jelentkezzenek. Cim: Oradea, Str. Pasteur 13

Érdős-vezető,
perfekt fatiszitvisező, puha és keményfás ajánkkozik. Fazekas S. Salonta, Oradea, Str. Grigorescu 27. szám.

Adás-vétel

Eladó
600/200 meter tölgyfa borítású üveg fal. Oradea, Str. Bratianu 4.

1 ebédülő kredenc,
1 ebédülő színi eladó. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Eladó — olcsón
elutazás miatt egy 3+1 lámpás rádió beépített hangszóróval. Oradea, Strada Vasile Conta 20. szám.

Eladó
egy jókarban levő mely gyermekkoos is egy konyha sparhelt. Oradea, Averescu-u. 37.

Megvételre
keresek egy jó karban levő hegyes-dombos vidékre megfelelő erős 2 kerekű kordét. Cim a kiadóban.

Hálószoba

és különféle butorok eladók. Megtekinthető 5 óráig. Oradea, Strada Moldova 45.

Házasság

49 éves,
vidéken lakó lécsi nő, házasság céljából szeretne megismerkedni, finom lelkű, egyedül álló, jól szituált uriemberrel, aki nem vagyont, hanem jó feleséget akar. Leveleket „Jószívű” feligére a kiadóba kér.